

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

Prevence kriminality dětí a mládeže na Jesenicku

Gabriela Vávrová

Katedra sociální pedagogiky
Vedoucí práce: Ing. Mgr. Jan Dočkal CSc.
Studijní program: B7508 Sociální práce
Studijní obor: Pastorační a sociální práce

Praha 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem Prevence kriminality mládeže na území jesenického okresu napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Praze dne 20. 11. 2013

Gabriela Vávrová

Bibliografická citace

Prevence kriminality dětí a mládeže na území jesenického okresu [rukopis] :
Bakalářská práce/ Gabriela Vávrová; vedoucí práce: Mgr. Jan Dočkal Csc. --
Praha, 2013. – 94 s.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá se prevencí kriminality dětí a mládeže na Jesenicku.

Cílem práce je představit systém preventivní politiky na Jesenicku a zjistit, jakým způsobem jsou preventivní programy pro děti a mládež financovány a kdo je hlavní realizátor těchto programů, popsat některé minulé i aktuální preventivní programy a přiblížit jejich činnost. A v poslední části práce, zhodnotit činnost těchto preventivních programů za pomoci ankety.

V prvních třech kapitolách se hovoří obecně o prevenci kriminality dětí a mládeže na území České republiky a ve vybraných státech. Čtvrtá kapitola popisuje Jesenicko. Ve zbylých kapitolách je popsáno, jak funguje prevenční politika v jesenickém regionu, kdo tuto politiku zaštiťuje a z jakých zdrojů je financována a kdo tyto zdroje využívá. Dále jsou zde popsány hlavní cíle v oblasti prevence kriminality na tomto území a kroky, kterými jsou cíle plněny. V posledních dvou kapitolách jsou popsány vybrané prevenční programy, které byly na Jesenicku zrealizovány od roku 1996 až do současnosti a je zde popsán výsledek ankety, jejímiž respondenty byli obyvatelé regionu, na téma vnímání bezpečnosti a vlivu preventivních programů.

Klíčová slova

Prevence, kriminalita, děti, mládež, Jesenicko, struktura.

Summary

Bachelor thesis deals with the prevention of juvenile delinquency at the territory of Jeseník district.

Purpose of this thesis is to introduce prevention politics in Jeseník region and to examine how are these programmes for children and adolescents financed and who mainly realizes them, describe some past and current preventive programmes and make insight into their activities. In the last part of the thesis will be evaluation of activities of these programmes using an survey.

First three chapters generally describe the juvenile crime prevention in the Czech Republic and some other states. In the fourth chapter, the demography of the Jeseník district is described. Last four chapters deal with prevention politics and how it works in the Jeseník district and who is in charge of the policy, which financial resources are used and which organizations make use of these resources. Moreover, the reader is told about the main objectives of the crime prevention in this area and about the process of fulfilling the aims. The last two chapters describe selected prevention programmes which have been implemented in the Jeseník district since 1996 up to now. And the questionnaire results are shown there. The questionnaire was carried out in the Jeseník district and its topic was perceiving safety and impact of prevention programmes.

Keywords

Prevention, crime, children, youth, Jeseník region, structure

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu Bc. Miroslavu Táborskému, z Městské policie v Jeseníku a por. Ing Tereze Neubauerové, por. Ing Oldřichu Ručkovi z Policie ČR v Jeseníku, za pomoc s vyhledáváním materiálů, jejich poskytnutí a časté konzultace. Dále bych chtěla poděkovat zaměstnancům Městského úřadu Jeseník za poskytnutí informací a statistik.

V neposlední řadě, bych chtěla poděkovat rodičům, Marcele Vávrové a Františku Vávrovi, za oporu, trpělivost a empatii, nejen během psaní této práce, ale v průběhu mého celého studia.

Obsah

ÚVOD	11
1 ZÁKLADNÍ POJMY	13
1.1 Kriminalita	13
1.2 Prevence	18
1.3 Děti a mládež.....	21
2 PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE	22
2.1 Prevence kriminality mládeže v ČR.....	25
2.1.1 Předškolní programy pro děti.....	26
2.1.2 Programy určené rodičům	27
2.1.3 Programy vázané na školu.....	27
2.1.4 Programy podporující pracovní uplatnění	28
2.1.5 Komunitní programy	29
3 PREVENCE KRIMINALITY VE SVĚTĚ.....	30
4 JESENICKO	33
4.1 Historie města Jeseník a Jesenicka.....	34
4.2 Obyvatelstvo	36
4.3 Trh práce	41
4.4 Sociální služby	42
4.5 Kriminalita	44
5 TRESTNÁ ČINNOST MLÁDEŽE NA JESENICKU	46
6 PREVENCE KRIMINALITY NA ÚZEMÍ JESENICKA.....	49
6.1 Použité finanční podpory	50
6.1.1 Komplexní součinnostní program prevence kriminality na místní úrovni, 1996- 2004	51
6.1.2 Program prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství, 2004- 2007	51
6.1.3 Republiková, krajská a městská úroveň prevence kriminality, 2007	52
6.1.4 Evropský sociální fond.....	53
6.2 Cíle v oblasti prevence kriminality mládeže na Jesenicku.....	55

6.2.1 Hlavní cíle	55
6.2.2 Postupy k zajištění hlavních cílů	57
7 VYBRANÉ APLIKOVANÉ PROJEKTY PREVENCE KRIMINALITY MLÁDEŽE NA JESENICKU.....	58
7.1 Vybrané aplikované projekty v období 1997- 2004	58
7.1.1 Právo na každý den	58
7.1.2 Dny prevence- podpora prevence kriminality, informovanost veřejnosti o vývoji kriminality, možnosti využití volného času.	60
7.1.3 Klub u Pátera.....	61
7.2 Vybrané aplikované projekty v období 2004- 2007	61
7.2.1 Proč potřebujeme zákony	61
7.2.2 Umíte svědčit.....	62
7.3 Současné aplikované projekty	63
7.3.1 Dny Bezpečnosti v Jeseníku.....	63
7.3.2 Komplex přednášek Policie ČR Jeseník.....	63
7.3.3 Občanská sdružení – Darmoděj.....	64
8 VNÍMÁNÍ BEZPEČNOSTI A Vlivu PREVENTIVNÍCH PROGRAMŮ NA JESENICKU VEŘEJNOSTÍ.....	67
8.1 Cíl ankety	67
8.2 Výsledky ankety	68
ZÁVĚR	73
SEZNAM LITERATURY	75
PŘÍLOHY	81
Seznam tabulek a grafů	81
Ostatní přílohy.....	82

ÚVOD

Narodila jsem se v Jeseníku, a v Jeseníku jsem chodila do 8. a 9. třídy základní školy, jezdila k babičce a tetě na prázdniny a třikrát týdně dojížděla na volnočasové aktivity. Ani v případě školní docházky, či docházky na zájmové aktivity, jsem si neuvědomila, že procházím jakýmsi systémem prevence. Až při docházce na gymnázium mi začalo docházet, jak důležité bylo pro mne, takto plnohodnotně trávení volného času. To bylo důvodem výběru tématu mé bakalářské práce s názvem Prevence kriminality dětí a mládeže na Jesenicku.

Každý spáchaný trestný čin je negativním jevem pro společnost, a nejlepším východiskem je kriminálním činům předcházet. Metodou, která nejlépe řeší tento problém, je prevence. V poslední době význam prevence roste. Existuje celá řada možností jak předejít vzniku kriminálního činu, je však nutné si uvědomit, že v přístupu k odpovědnosti je nutné do boje s trestnou činností zapojit nejen jednotlivce, ale i stát, policii a místní samosprávy, státní a nestátní organizace. Proto je důležité dosáhnout včasné intervence a dlouhodobého preventivního opatření.

Mnohem důležitější je včasná intervence u dětí a mladistvých. Je důležité, dětem a mladistvým začít včas předávat informace, které mohou být důležité pro jejich další rozvoj. První, kdo předává dítěti informace, které spějí k jisté prevenci, jsou rodiče, rodina a blízké okolí. Další včasnou intervencí je prevence kriminality zařazena už do předškolní výchovy, v rámci docházky dětí do mateřských škol.

Cílem práce je představit systém preventivní politiky na Jesenicku a zjistit, jakým způsobem jsou preventivní programy pro děti a mládež financovány a kdo je hlavní realizátor těchto programů. Druhým cílem, a neméně podstatným, je popsat některé minulé i aktuálními preventivní programy a přiblížit jejich činnost. A v poslední části práce, zhodnotit činnost těchto preventivních programů za pomoci ankety.

Velice důležité je vymezit, co znamená pro mou práci slovo Jesenicko. Jesenicko je oblast na území bývalého okresu Jeseník, v Olomouckém kraji. Jeho centrem je stejnojmenné město Jeseník. Na východě hraničí s územím bývalého okresu Bruntál a na jihu s bývalým okresem Šumperk. Sever a západ je vymezen hranicí s Polskem. Rozkládá se nejseverozápadněji na výběžku Severní Moravy. Tato oblast se nazývá moravské Slezsko. Celou oblast Jesenicka tvoří několik mikroregionů, Javornicko, Jesenicko, Zlatohorsko, Žulovsko, skládající se z 23 obcí.

Práce Prevence kriminality dětí a mládeže na Jesenicku obsahuje osm kapitol. První kapitola se zabývá základními pojmy, které se budou později vyskytovat v mé práci. Druhá a třetí kapitola mapují situaci prevenčních programů v celé České republice a v ostatních zemích světa. Čtvrtá kapitola popisuje oblast Jesenicka. V této kapitole jsou uvedeny informace týkající se obyvatelstva, například počet obyvatel, národnost, dokončené vzdělání, rozvodovost, nezaměstnanost apod. Dále zde uvádím celkovou kriminalitu. Na čtvrtou kapitolu navazuje kapitola pátá, mapující současnou situaci kriminality mládeže. Šestá kapitola hovoří o prevenční politice jesenického okresu a způsobu financování a zahrnuje cíle prevenčních programů a způsoby jak cílů dosáhnout. Sedmá kapitola představuje konkrétní prevenční programy a osmá kapitola hovoří o vnímání bezpečnosti a prevenčních programů veřejností.

Podkladem pro napsání této práce mi byla odborná literatura, a materiály poskytnuté Policií ČR v Jeseníku, Městskou policií v Jeseníku, Městským úřadem Jeseník, a pobočkou ČSÚ v Olomouci. Závěr, kapitoly osm, byl vytvořen na základě ankety, vedené s některými obyvateli jesenického okresu, kteří se zúčastnili Dne bezpečnosti, 6.9. 2013.

1 ZÁKLADNÍ POJMY

Kriminalita mládeže je předmětem diskuze mnoha vědních oborů. Z toho důvodu jsou základní pojmy, použité v této práci, z práva civilního, veřejného a ze společenských věd, kterými především jsou sociální pedagogika, psychologie a sociologie. V případě některých věd se používané pojmy shodují a někde rozcházejí.

1.1 Kriminalita

Slovo kriminalita pochází z latinského *crimen*, což znamená zločin. Podle Jitky Skopalové je to „*výskyt trestného chování, vyjádřený souhrnem trestných činů spáchaných ve společnosti*“.¹ Jiné termíny, užívané stejně jako pojem kriminalita, jsou zločinnost a trestná činnost. Vědními obory bývá označována jako sociálně patologický jev, který je narušením a zásahem do chodu společnosti. Způsobuje společnosti či státu materiální a nemateriální škody. Může také způsobovat psychické a fyzické škody na obětech.

V odborných literaturách se setkáváme se dvěma pojetími kriminality. S pojetím legálním a sociologickým. **Legální pojetí** označuje kriminalitu za souhrn činů, které porušují právní normy společnosti na konkrétním území a v konkrétním čase.² **Sociologické pojetí** je spíše pojetím obecným. Jsou zde zahrnuty všechny protispolečenské činy, které jsou odmítány společností. Konkrétní informace o sociologické kriminalitě lze získat výzkumy a hledáním informací například ze škol, zdravotnických zařízení. Celková sociologická kriminalita lze také vypočítat podle vzorce:

¹ SKOPALOVÁ, Jitka. *Vybrané kapitoly ze sociálních deviací*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 36 s. Texty k otevřenému a distančnímu vzdělávání. ISBN 80-244-0146-0 Str. 12

² NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-807-3573-775.

$$\text{relativní - index kriminality} = \frac{N \text{ (počet evidovaných trestných činů)}^3}{10\,000 \text{ obyvatel trestně odpovědných}}$$

Dále kriminalitu dělíme na kriminalitu *zjevnou*, která zahrnuje veškerou trestnou činnost, která byla objevena, zjištěna nebo nahlášena a byla evidována. A na kriminalitu *latentní*, neboli skrytou.

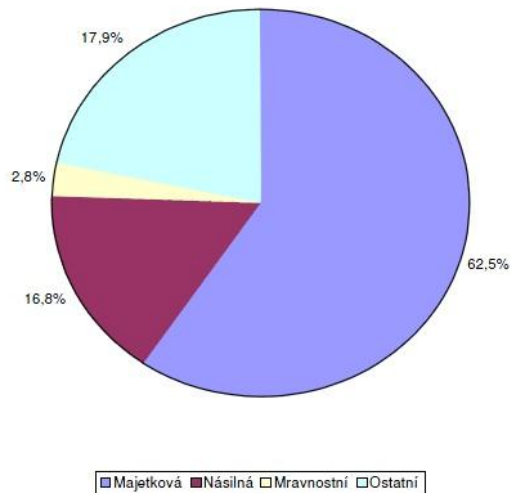
Kriminalita latentní se nejvíce vyskytuje v případech korupce, neplacení výživného, podvodů s nemovitostmi, pašování zboží, týraní zvířat, pojišťovacích podvodů a celních podvodů. Nejčastějšími příčinami vzniku latentní kriminality je nízká sociální kontrola, obavy z odplaty pachatelů a v neposlední řadě také nízká úroveň právního vědomí obyvatel.

Kriminalita objasněná je pouze částí zjevné kriminality. V roce 1989 byla objasněna jedna třetina trestných činů. V první polovině 90. let objasněnost trestných činů klesla na pouhou jednu třetinu. V druhé půlce 90. let byla téměř polovina trestných činů objasněna. Tento stav zůstal konstantní až do dnešní doby.⁴

³ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-807-3573-775.

⁴ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-807-3573-775

Graf č. 1: Kriminalita objasněná spáchána mládeží.

Zdroj: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/grafika/2012/01/19/kriminalita-v-roce-2011/>

Další slovo, které úzce souvisí s kriminalitou je **delikvence**. Delikvencí, v tomto případě, se obecně označuje souhrn všech protiprávních jednání. Patří sem delikty a prekriminalita. Delikt nejen podle občanského práva, je odpovědnost za náhradu škody.

Pojem velmi spjatý s delikvencí, je **sociálně patologický jev**. Toto spojení označuje činnost, která se jakýmkoliv způsobem negativně odchyluje od norem a hodnot nastolených společností patří sem například záškoláctví, závislosti, anarchismus, rasismus atd. Dále je důležité také zmínit **deviaci**, protože také úzce souvisí s předchozími pojmy. Za deviaci označujeme takové jednání, které narušuje soustavu norem daných společností. Většinou se jedná o negativní jednání, které může ohrozit chod celé společnosti, nebo omezit svobodné rozhodování, zdravý psychický a fyzický stav člověka. Existují i menší formy deviace, kterých se dopustí každý z nás. Deviace je pojem, který

označuje široký pojem činností nejen jednotlivce, ale mohou se týkat i skupin. Tyto dva poslední pojmy, obvykle nahrazují jeden druhého. To znamená, že když mluvíme o deviaci, můžeme použít i pojem sociálně patologický jev a naopak.

Kriminalitu můžeme také rozdělovat podle věku, pohlaví a typu trestného činu. Kriminalita žen má na celkovém součtu trestných činů nižší podíl, než kriminalita mužů. Ženy se podílí 8 až 10% z celkové kriminality.⁵ Nejčastěji jsou ženy perzekuovány za majetkovou trestnou činnost.

Majetková kriminalita je nejčastějším druhem kriminality. Z celkového počtu trestných činů tvoří až 64,2%.⁶ Do majetkové kriminality bývají zařazovány činy, jako jsou krádeže vloupáním krádeže prosté. Při spáchání kriminality majetkové je zpronevřčen, poškozen, zničen nebo zmocněn majetek.

Hospodářská kriminalita tvoří 8,9% celkové kriminality. V případě hospodářské kriminality se jedná o trestné činy proti měně a platebním prostředkům, trestné činy daňové, poplatkové a devizové, proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou a trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu.⁷

Násilná kriminalita představuje 6,1% obsahuje vraždy, loupeže, přepadení, znásilnění. Jsou to činy, které jsou typické přímou konfrontací oběti a kriminálního, za použití fyzické síly. Řadíme zde trestné činy proti životu a zdraví, proti svobodě a lidské důstojnosti, trestné činy proti rodině a mládeži.

Mravnostní kriminalita tvoří nejmenší část z celkové trestné činnosti. A to 0,7% jsou praktiky nelegální, které nedodržují dobré mravy, ale cíleně

⁵ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-807-3573-775.

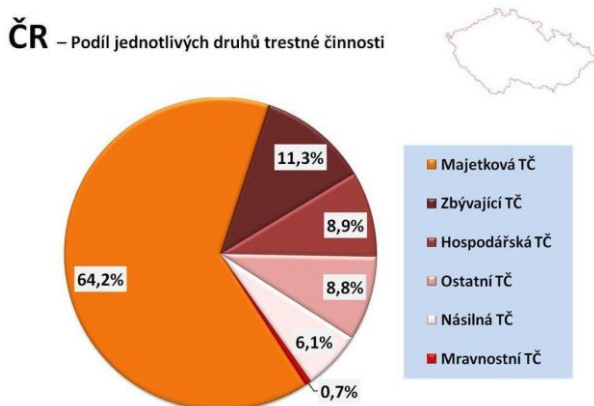
⁶ AKTUÁLNĚ.CZ. *Kriminalita v roce 2011* [online]. Praha, 19. 1. 2012, 12:54 [cit. 2013-11-18]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/grafika/2012/01/19/kriminalita-v-roce-2011/>

⁷ DOLEČEK, Marek. BUSSINESINFO.CZ. *Hospodářské trestné činy: Hospodářské trestné činy* [online]. 15. 7. 2010 [cit. 2013-11-18]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/hospodarske-trestne-ciny-opu-4641.html#!&chapter=2>

neubližují. Patří sem prostituce, pornografie, užívání drog, opilství a provoz ilegálních klubů nebo heren. Existence této kriminality je dána veřejným pohoršením a odporem.

Ostatní kriminalita, 8,8% z celkové trestné činnosti, zahrnuje činy jako je maření výkonu úředního rozhodnutí, dopravní nehody zaviněné nedbalostí, zanedbání povinné výživy. Procentní zastoupení ukazuje, že prevenci proti tomuto druhu kriminality není věnováno mnoho pozornosti, oproti druhům uvedeným výše.

Graf č. 2: ČR- podíl jednotlivých druhů trestné činnosti

Zdroj: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/grafika/2012/01/19/kriminalita-v-roce-2011/>

Prekriminalita označuje činy, které jsou trestné, ale jsou páčány osobami, které ještě nedosáhli věku trestní odpovědnosti.

Protiprávní čin označuje čin trestný či jinak trestný.⁸

Trestný čin je chování nebezpečné pro společnost, jehož znaky jsou uvedené v trestním zákoně. Je to čin úmyslně zaviněný či zaviněný nedbalostí. Tento čin je poté potrestán podle trestního práva. A stupeň nebezpečnosti je určen podle významu veřejného zájmu a mírou jeho zavinění. Osoba, která

⁸ ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2002, 231 p. Texty k otevřenému a distančnímu vzdělávání. ISBN 80-864-7308-2.

spáchala trestný čin, je *pachatel* a osoba, jejíž trest je projednáván u soudu, *obžalovaný*. V případě prokázání trestu mladistvému je sděleno obvinění a poté je mu uložen trest. Tímto trestem může být trest odnětí svobody, obecně prospěšné práce, propadnutí věci, peněžitý trest, zákaz činnosti nebo vyhoštění, jedná-li se o mladistvého cizince.

Podle trestního zákona je **pachatelem** ten, kdo spáchal trestný čin. Pachatelé bývají většinou rozlišováni podle tří základních charakteristik. Formální charakteristika zahrnuje informace týkající se věku, pohlaví, bydliště, druhu trestné činnosti, sociálního začlenění, anamnézu a národnostní a rasovou příslušnost. Druhá charakteristika se týká analýzy podmínek života. A poslední se zabývá vztahem pachatele k trestnému činu, například zda byl ovlivněn návykovou látkou apod.

Oběť je osoba, které se trestný čin dotknul na životě, zdraví, majetku, cti, svobodě či jiných právech. Oběti se zabývá věda zvaná Viktimologie. Cílem této vědy je analyzovat osobnost oběti a její vztah k pachateli, roli v trestném činu a v procesu odhalování nebo vyšetřování. V neposlední řadě se zabývá pomocí obětem a ochranou obyvatel před pachateli a jejich trestnou činností. Součástí Viktimologie je také určení pravděpodobnosti stát se obětí trestného činu. Tento jev je označován jako viktimnost. Nejčastěji jsou viktimností ohroženi pracovníci záchranných profesí: policisté, záchranáři, lékaři, hasiči. Dalšími profesemi ohroženými viktimností jsou například: hlídač, taxikář, revizor, obsluha benzínové pumpy. Dalšími obyvateli nejčastěji ohroženými jsou mladší a starší obyvatelé a lidé s odlišnými sociálními charakteristikami (cizinci, přistěhovalci, bezdomovci, homosexuálové). V procesu viktimizace má důležitou roli chování oběti a vztah oběti s pachatelem.

1.2 Prevence

Obecně se jedná o činnost směřující k zabránění vzniku sociálně patologických jevů a jejich negativních dopadů. Tato činnost je prováděna s ohledem na

předcházení negativních jevů v oblastech sociálních, ekonomických, etických a zdravotních. Prevence bývá rozdělována do tří hlavních oblastí na primární, sekundární a terciální.

Preventivní politika vychází z aktuální situace a je součástí bezpečnostní politiky České Republiky, ale není upravena v trestním řádu. Preventivní politika musí brát na vědomí, že veškeré popisované postupy prevence kriminality jsou uskutečňovány v samostatné působnosti místních orgánů a samospráv.

Primární prevence je soustava výchovných, vzdělávacích, volnočasových, osvětových a poradenských aktivit. Subjektem je nejširší veřejnost, ale zvláštní pozornost je cílena na ovlivňování dětí a mládeže. Primární prevence se snaží pracovat v rodinách, školách a lokálních společenstvích. Odpovědnost za primární prevence je součástí politiky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.⁹

Cílem **Sekundární prevence** jsou rizikové jedinci a skupiny osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost výskytu sociálně patologických jevů, nebo toho, že se stanou pachatelů—či obětmi trestného činu. Hlavním orgánem dohlížejícím na činnost sekundární prevence jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zdravotnictví.

Terciální prevence je činnost korigovaná Ministerstvem spravedlnosti zaměřená na resocializaci osob s kriminální historií. Patří sem například pomoc při pracovním uplatnění (rekvalifikace, pomoc s hledáním práce apod.). Cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a najít kvalitní funkční sociální prostředí.¹⁰

Prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, při kterém aktivity vyvíjené státními, veřejnosprávními i soukromoprávními

⁹Prevence kriminality. In: [online]. [cit. 2013-09-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/web-onasprevenceprevencekriminality.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

¹⁰Prevence kriminality. In: [online]. [cit. 2013-09-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/web-onasprevenceprevencekriminality.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

subjekty usilují o předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní. Cílem těchto aktivit je snížení kriminality a její závažnosti prostřednictvím snížení kriminogenních příležitostí nebo působením na možné pachatele a jejich potenciální oběti.¹¹

Dalšími složkami prevence kriminality jsou:

Sociální prevence- proces socializace a sociální integrace na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které mají důsledek na páchaní trestné činnosti. Vykonavateli jsou většinou krizová a poradenská zařízení a jiné vzdělávací aktivity.

Situační prevence- základem je zkušenost, že určité druhy trestných činů se odvíjí od určitých situací a okolností.

Prevence drogových závislostí- cílem je předejít experimentování s drogami a vést ke zdravému životnímu stylu. Zahrnuje i ambulantní a ústavní léčbu, rehabilitaci a resocializaci osob závislých na návykových látkách.

Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činnů- jak už bylo zmíněno výše, cílem je povědomí obyvatelstva o bezpečném chování a následné zajištění připravenosti ohrožených osob.

Objektem prevence kriminality jsou pachatelé skuteční i potenciální a jejich oběti. Dále sem patří i sociální prostředí a příčiny nebo podmínky kriminality.

Subjektem prevence kriminality jsou organizace státní nebo soukromé nebo osoby zabývající se problematikou prevence kriminality. Jsou to například Policie ČR, městská policie, nízkoprahové kluby apod.

¹¹ Prevence kriminality. In: [online]. [cit. 2013-09-26]. Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/P/Preventivn%C3%AD_aktivity_M%C4%9Bstsk%C3%A9_policie_hl._m._Prahy

1.3 Děti a mládež

Dítětem je osoba mladší 15 let. Takto staré dítě není trestně odpovědné. V případě trestního řízení jde o fyzickou osobu, která spáchala trestný čin dříve, než dovršila 15 rok. V maximální míře bývá těmto delikventům uložena ochranná výchova. Namísto dítěte se v trestní praxi můžeme také setkat se slovem nezletilý či nedospělý.

Mladistvým jsou označovány osoby mezi 15. a 18. rokem. V kriminalistice jsou pod pojmem mladistvý zahrnuty všechny věkové skupiny pod 18 let. Plná trestní odpovědnost začíná den po 18. narozeninách pachatele. V případě trestního řízení je s mladistvým zacházeno podle zvláštních ustanovení a to do té doby, než pachatel překročí hranici 19 let.

Zletilost je pojem, se kterým se setkáváme v občanském právu. Je to způsobilost k právním úkonům a trestní zodpovědnosti. Zletilou je osoba, která dosáhla 18 let a nebo se stala zletilou uzavřením svazku manželského. Při rozluce manželství je zletilost zachována.

V kriminologii se můžeme setkat s pojmem **mladý dospělý**. Jsou to osoby ve věku od 18 let. Horní hranice není dána.

Jedinec mezi 18 a 19 věkem, je označován za **osobu blízkou věku mladistvého**. S tímto označením se můžeme setkat například v trestním právu. V případě trestního řízení může být s takovou osobou nakládáno podle zvláštních ustanovení.

2 PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE

Prvním dokumentem, který se zabývá bezpečností obyvatel naší země je Listina základních práv a svobod, zákon č. 23/1991Sb. a v Ústavě České republiky, zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Další zákony, které se zabývají prevencí, jsou:

trestní řád č. 141/1961 Sb., ve znění pozdějších zákonů;
zákon č. 237/2008 Sb., O policii České republiky, ve znění pozdějších zákonů;
zákon č. 553/1991 Sb., O obecní policii, ve znění pozdějších předpisů,
zákon č. 283/1993 Sb., O státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů,
zákon č. 218/2013 Sb., O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů a
zákon č. 129/2000 Sb., O krajích, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 1993 vláda vytvořila podmínky pro provoz koordinovaného systému prevence kriminality v České republice. Jeho cílem bylo a je se zabývat podmínkami a příčinami vzniku kriminálních činů a následným vytvořením preventivních aktivit tak, aby bylo sníženo riziko kriminality a zvýšila se bezpečnost občanů. *„Základ byl položen usnesením vlády č. 22 ze dne 20. ledna 1993 ke koncepci Ministerstva vnitra v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti a doktríně Policie ČR, kterým vláda uložila ministru vnitra ve spolupráci s ministry obrany, spravedlnosti, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy a generálním prokurátorem předložit do 30. června 1993 návrh programů sociální prevence a prevence kriminality.“*¹² Tento krok podmínil vznik několika dalších dokumentů k tématu prevence kriminality.

¹² *Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2006 - 2010* [online]. Olomoucký kraj, Zář 2005[cit. 2013-09-27]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strategie-prevence-kriminality-olomouckeho-kraje-na-obdobi-2006--2010.pdf>

Každý tento dokument určující priority stanovil naplnění prevence kriminality na další období.

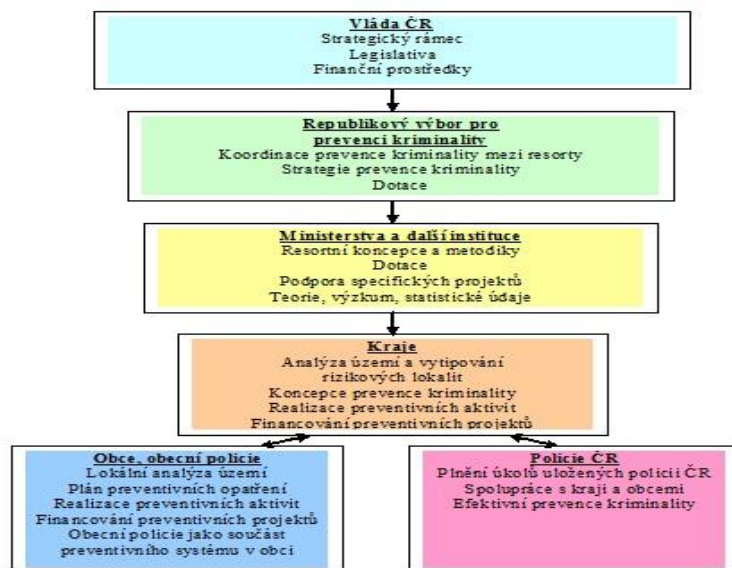
Pro koordinaci preventivní politiky na celém území České republiky byl systém prevence kriminality rozdělen do tří pilířů:

1. **Resortní a republiková** koordinace: patří sem Republikový výbor pro prevenci kriminality a odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra.¹³ První pilíř se stará o jednotlivé resortní programy, které obohacuje o nové činnosti a prvky a ovlivňuje tvorbu legislativy.
2. **Krajská** koordinace: vztahuje se na nevládní a neziskové organizace v příslušné oblasti. Tyto organizace mohou dostávat pravidelné příspěvky od krajů a městských dotačních zdrojů. Do této koordinace také patří preventivní programy Policie ČR a jejich analytické činnosti.
3. **Lokální** koordinace: jsou tvořeny samosprávami měst a obcí. Spadají sem jejich preventivní programy v boji proti vzrůstající kriminalitě¹⁴ a spolupráce se školskými i mimoškolskými zařízeními v příslušné oblasti. Tato základní podoba systému prevence kriminality je v platnosti od roku 2012 až do roku 2015 a nese název Strategie prevence kriminality v ČR. Jednotlivé úrovně systému jsou závislé na místě, kde jsou prováděny, na realizátorech, na podmínkách dotačního systému a na způsobech vyhodnocování jednotlivé činnosti.

¹³ Systém prevence kriminality ČR. [online]. [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/system-prevence-kriminality-v-cr-13172/>

¹⁴ Systém prevence kriminality ČR. [online]. [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/system-prevence-kriminality-v-cr-13172/>

Graf č. 3: Struktura Prevence kriminalita v České republice

Zdroj: Systém prevence kriminality ČR. [online]. [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/system-prevence-kriminality-v-cr-13172/>

V rámci boje proti kriminalitě v České republice vznikl Republikový výbor pro prevenci kriminality. Tento výbor spravuje Ministerstvo vnitra a je to meziresortní iniciační, koordinační a metodický orgán zřízený při Ministerstvu vnitra usnesením vlády ze dne 3. 11. 1993 č. 617.¹⁵ Hlavním cílem je tvorba koncepce prevenční politiky vlády ČR pro meziresortní úpravu a její aplikace na úrovni místní. Tento výbor má 18 členů. Předsdou je Ministr vnitra. Dalšími zástupci jsou Ministerstvo vnitra předseda a 1. náměstek, Ministerstvo financí, Ministerstvo obrany,

¹⁵ PREVENCE KRIMINALITY: Republikový výbor pro prevenci kriminality. [online]. [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/rvppk-republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Ministerstvo práce a sociálních věcí- odbor rodinné politiky, Ministerstvo vnitra- odbor sociální péče, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví, Nejvyšší státní zastupitelství, Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Policejní prezidium ČR, Rada vlády České republiky, Probační a mediační služby České republiky, Rada vlády pro záležitosti romské komunity, Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Soudcovské unie ČR.

Další součástí výboru je komise pro výběr projektů. Výsledkem tohoto programu je fungující systém využívající programy prevence kriminality na místní úrovni, využívající programy Policie ČR a nestátních a neziskových organizací.

Úkoly výboru jsou zejména:

- odpovědnost za koncepci preventivní politiky a za metodické vedení místních a regionálních orgánů
- koordinace činnosti příslušných orgánů státní správy
- spolupráce s neziskovými organizacemi a se sdělovacími prostředky
- účast na realizaci projektu prevence kriminality a vyhodnocuje jejich účinnost
- schvalování dotací a výši finančních prostředků
- každoroční vyhodnocování stanovených úkolů¹⁶

2.1 Prevence kriminality mládeže v ČR

Jedním z nejdůležitějších prostředků sociální prevence je rodina a škola. Dalším důležitým činitelem je sociální politika státu ovlivňující vzdělání, zaměstnanost a funkčnost rodin. V současné době se setkáváme

¹⁶ PREVENCE KRIMINALITY: Republikový výbor pro prevenci kriminality. [online]. [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/rvppk-republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

s regionálními a lokálními programy, které se zabývají rizikovou mládeží. Tyto programy začínají také mít v rámci prevenční politiky svou důležitou roli.

Efektivní preventivní programy nestavějí na didaktice a obecných poučkách, ale snaží se posílit sociální kompetenci nejen dětí, ale i jejich rodičů, učitelů, vychovatelů a jejich vrstevníků.¹⁷ V České republice se setkáváme s několika typy preventivních programů:

- předškolní programy pro děti,
- programy určené rodičům,
- programy vázané na školu,
- vrstevnické programy,
- komunitní programy.¹⁸

Uplatnění mládeže na trhu práce, můžeme zařadit jako šestou skupinu prevenčních programů. V jiných případech můžeme tento postup zařadit i do programů intervenčních.¹⁹ V poslední době začali vznikat i preventivní programy pro předškolní děti.

2.1.1 Předškolní programy pro děti

Tyto programy nemívají za hlavní cíl prevenci kriminality. Mají děti připravit na budoucí školní docházku. Tento program je převážně určen dětem, kterým by mohl nástup do školy způsobovat značné problémy, avšak bývá představován všem dětem v předškolním věku. Cílem programu je motivace dětí ke vzdělání a osvojení si činností vedoucích k úspěchu.

¹⁷ MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011, 336 s. ISBN 978-807-3678-258.

¹⁸ VEČERKA, Kazimír. KOLEKTIV. *Prevence kriminality v teorii a praxi: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1996, 202 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-860-0824-X

¹⁹ MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011, 336 s. ISBN 978-807-3678-258.

2.1.2 Programy určené rodičům

Některé programy pro děti předškolního i školního věku poskytují poradenské a terapeutické služby rodičům rizikových dětí. V České republice se tomuto problému věnuje občanské sdružení Spin. Za pomoci, nově se rozvíjející, holandské metody, tzv. videotréning interakcí. Celá metoda spočívá v tom, že pracovník zaznamenává kamerou chování rodičů vůči dítěti. V závěrečné fázi pracovník vybírá záznamy, na kterých se rodič chová vůči dítěti pozitivně a ty později promítne rodině, aby posílil rodičovskou kompetenci.²⁰ Občanské sdružení Spin nabízí a zprostředkovává pomoc rodinám, u kterých se objevují problémy v komunikaci. S rodinou organizace pracuje v rámci jejího přirozeného prostředí. Nevyhledávají nefungující články v rodině, naopak posilují silné stránky. Zaměřují se převážně na to, co sami chtějí členové rodiny změnit. Zároveň vytvářejí vzdělávací programy pro ostatní pracovníky v psychosociálních službách, školství a zdravotnictví.²¹ V České republice se poslední dobou hovoří o umístění dětí z nefunkčních rodin do pěstounských péčí jako o náhradě dětského domova. Avšak toto opatření bývá zpravidla trvalé. Naproti tomu v západní Evropě a USA je péče v tzv. profesionálních rodinách využívána i jako péče dočasná. V rámci několika výzkumů bylo zjištěno, že pěstounská péče je schopna snížit výskyt kriminálního chování.

2.1.3 Programy vázané na školu

Škola bývala vždy místem, které se považovalo za zdroj moudrosti a správného chování. Školy můžeme nalézt snad ve všech státech světa a učitel byl vždy společností respektován a oceňován. Školy mají vliv nejen na

²⁰MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011, 336 s. ISBN 978-807-3678-258.

²¹ SPIN- SDRUŽENÍ PRO VIDEOTRÉNINK INTERAKCÍ V ČR. *Východiska a cíle* [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-10-29]. Dostupné z: <http://www.spin-vti.cz/o-nas/vychodiska-a-cile>

samotné žáky ale i jejich rodiče. Na školách po celém světě se prosazují tři výchovné přístupy. První přístup rozvíjí občanské vzdělání. Děti se učí být dobrými občany, kteří se budou chtít angažovat do života celé země. Druhý přístup má za hlavní linii zejména vzdělání v právu. Do tohoto principu se zapojují i jiné složky než je škola. Jsou to například policisté, sociální pracovníci, soudy a věznice. Děti se učí rozumět principům práva. Třetí přístup má za cíl morálku a vzdělání spějící ke správnému morálnímu přístupu. Třetí přístup už má blíže k prevenci kriminality.

Školní programy zaměřené na prevenci kriminality se nejen snaží zamezit delikventnímu chování na půdě školy, ale i mimo školní zdi. Škola se tak snaží připravit děti na setkání s delikventním chováním ostatních občanů naší země. Dalším způsobem jak zabránit kriminálnímu chování u dětí je výuka prosociálního chování u dětí. Dále je tato metoda i velmi vlivná pro chování dětí ve třídě. Děti posilují vztahy mezi sebou ve třídě a více spolu kooperují.

V dnešní době se rozšiřují i tzv. *Peer programs (Vzdělávání vrstevníků)*. Cílem tohoto programu je naučit morálnímu a nenásilnému chování nejvlivnější žáky ve třídě, kteří pak slouží za vzor ostatním žákům. Vrstevnické programy k nám teprve přichází, o jejich fungování ve světě se budeme bavit v kapitole třetí s názvem Prevence kriminality mládeže ve světě. Prevencí kriminality může být i samotná organizace školy, např. ve školách, kde je dětem věnováno dostatek pozornosti, děti jsou vedeny ke spolupráci mezi sebou a zároveň jsou i rodiče vedeni ke spolupráci se školou. Důležitým faktorem je i samotné prostředí školy.

2.1.4 Programy podporující pracovní uplatnění

Nároky na kvalifikaci pro žadatele o zaměstnání neustále rostou. V České republice zhruba 10% mladých lidí nepokračuje po skončení základní školy v dalším studiu. Naše úřady zaznamenávají rostoucí počet neuplatněných

absolventů škol. V poslední době není u nás dostatek pracovních příležitostí pro mladé lidi.

V podstatě dalším důležitým faktorem jsou nereálné představy mladých lidí o budoucím zaměstnání a vysoké mzdové nároky. Přitom je známo, že uplatnění mladých lidí na trhu práce je dobrou prevencí kriminality.

Úřady práce začali z nezaměstnaností bojovat tím, že nabízejí mládeži tzv. profesní poradenství. Toto poradenství bývá nabízeno buďto jako skupinové (bývají oslovovány přímo i základní školy) nebo jako individuální. Další ofenzivou proti nezaměstnanosti mladých i starších lidí jsou rekvalifikační kurzy.

Úřad práce v Písku založil na pomoc boji proti nezaměstnanosti tzv. *Program Nová šance*. „Jedná se o program regionálního charakteru na podporu společenské a pracovní resocializace osob, které se svým společenským a sociálním postavením vyčleňují ze společnosti.“²²

2.1.5 Komunitní programy

Co se týče komunitní práce v rámci prevence proti kriminalitě mládeže, většinou se jedná o práci v určitém obvodu - například v okrese či v určitém typu škol. Tyto programy bývají většinou cíleny na komunitu určitých mladistvých, například žáků druhého stupně základní školy apod.

²² KASPEROVÁ. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Program Nová šance* [online]. 31.8.2005, 28.4.2006 [cit. 2013-10-30]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/programy_zamest/regionalni/regionalni05/nova_sance

3 PREVENCE KRIMINALITY VE SVĚTĚ

Problematika prevence kriminality je součástí politiky i mezinárodních organizací, jako jsou Evropská unie, Rada Evropy a Komise Organizace spojených národů (OSN). Tyto tři klíčové instituce zařadily prevenci kriminality jako součást některých právních norem. Tento krok byl podnětem pro členské státy zařadit prevenci kriminality jako součást rozvoje vlastní bezpečnosti. Tyto mezinárodní organizace daly za vznik novým preventivním metodám.

Evropská unie začala s prvními preventivními programy v průběhu 80. let. Vznikem „Evropské sítě prevence kriminality“ (EU CPN) v roce 2011 se dočkaly podpory samostatné členské státy. Tento program byl spouštěčem vzniku dalších programů jako například programu na podporu prevence kriminality v EU, který nesl název „Program Hippokrates“. *„Mezi stěžejní témata EU CPN, která jsou v projektových námětech pravidelně oceňována tzv. evropskou cenou pro prevenci kriminality (ECPA), spadá zejména kriminalita dětí a mládeže, městská kriminalita, drogově podmíněná kriminalita, krádeže motorových vozidel a násilí ve městech.“*²³

Hlavním cílem Rady Evropy jsou lidská práva a demokracie. Otázkou prevence kriminality se poprvé Rada Evropy začala zabývat roku 1994 vznikem „Kongresu místních a regionálních samospráv Evropy“ (CLRAE). CLRAE má za úkol projednávání nejrůznějších aspektů prevence kriminality v rámci prevenční politiky na úrovni místní samosprávy.²⁴ Cílem těchto aktivit je zaměřit se na problematiku ochrany a podpory znevýhodněných skupin společnosti. Dalším cílem Rady Evropy je zaznamenání reakce evropských

²³BUREŠ, R. Otázky pro. . . *Policista*. 2005, č. 5, s. 17-18. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/policista-626975.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

²⁴POLÁČEK, Michal. *Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2006-2010* [online]. Olomouc, 2005[cit. 2013-10-18]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strategie-prevence-kriminality-olomouckeho-kraje-na-obdobi-2006--2010.pdf>

zemí na růst násilí za pomoci projektu nesoucí název „Prevence násilí v každodenním životě v demokratických společnostech“.

Komise Organizace spojených národů pro prevenci kriminality a trestní soudnictví; přijala v dubnu 2002 rezoluci s názvem „*Směrnice k realizaci prevence kriminality*“, která se stala součástí standardů a norem OSN.

Za podpory těchto organizací vzniklo několik druhů školních programů. Jejich struktura je stejná jako struktura preventivních programů České republiky, která byla uvedena v předchozí kapitole.

Předškolní programy pro děti mají ve světě delší historii než u nás. Jedním z nejznámějších programů je Perry Preschool Programme. Tento program byl zacílen na afroamerické děti s handicapem, žijících v USA. Metoda spočívala v založení předškolního motivačního programu, kam tyto děti docházeli po dva roky. Dále byla rodina takového dítěte navštěvována pravidelně jednou týdně, ve svém přirozeném prostředí - domově.

V rámci programů určené rodičům jde stejně tak jako v ČR o jakousi školu zaměřenou na rodiče. Tyto programy vznikly v USA v době po druhé světové válce. Úplně první program vznikl ve městě Boston. V USA existuje několik typů těchto programů. Mezi ty nejznámější patří *Living with children* a *Yale Child Welfare Research program*. I když většina těchto programů neměla za hlavní prevenci kriminality mládeže později bylo zjištěno, že tato prevence je výsledek vedlejší.

Od sedmdesátých let vznikali v USA a v Evropě tzv. školy pro rodiče. V těchto školách se rodiče učili rozpoznávat situaci, kdy má problém dítě a kdy rodič. Byly založeny na základě několika psychologických škol (např. Udlér, Rogers, Glasser).

V Holandsku jsou zřízeny *Centra na podporu rodiny*. Ty jsou určeny rodinám z chudinských čtvrtí, které tíží mnoho problémů a nejsou schopny je samy řešit.

Stejně tak jako v čechách, mají i **školy** v zahraničí jedno z nejdůležitějších „slov“ při výchově dětí a mládeže. Jedním z prvních prevenčních programů, se kterými se žáci setkávají, je stejně jako v ČR občanská výchova. Dalšími programy jsou tzv. *peer programy*, o kterých bylo zmíněno ve druhé kapitole. Některé americké školy jsou součástí tzv. *School team approach*. Tento program vznikl nejdříve jako prevence proti užívání drog mládeží. Později se ukázalo, že je vhodný i k výuce prevence proti delikvenci.

Vrstevnické programy vznikaly a dosud jsou nejpoužívanější v USA. Nejvýznamnějším programem byl *Target Outreach*. Byl to program, který sdružoval kluby do nichž docházela mládež se sklony ke kriminalitě. Mládež sem docházela na různé sportovní nebo rekreační akce. Později se klub rozšířil a spojil se s profesionály z oborů psychologie, pedagogiky a sociálních služeb. Dalším programem pro ohroženou mládež byl *Smart Movies*. Ten se snažil o zlepšení školních úspěchů dětí a následné zabránění delikventnímu chování.²⁵

Nejpopulárnějšími jsou v Západní Evropě a USA **Komunitní programy**. Ty nabízejí dětem smysluplné trávení volného času. Dětem jsou zpřístupněny různé klubovny a sportovní zázemí a jsou pro ně organizovány různé programy. Na podobném principu dnes v naší zemi zakládají tzv. Nízkoprahové kluby.

²⁵ MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011, 336 s. ISBN 978-807-3678-258.

4 JESENICKO

Jesenicko je oblast nacházející se v Olomouckém kraji, v okolí stejnojmenného města Jeseník. Město Jeseník se nachází 71 km severně od Olomouce na soutoku řek Bělá a Staříč. Geomorfologicky patří město i okres Jeseník k provincii Česká vysočina rozkládající se na rozhraní geomorfologického celku Rychlebské hory, Hrubý Jeseník a Zlatohorská vrchovina. Součástí okresu Jeseník je několik mikroregionů:

- Javornicko (obce: Bernartice, Bílá Voda, Javorník, Uhelná, Vlčice).
- Jesenicko (obce: Bělá pod pradědem, Česká Ves, Jeseník, Lipová-lázně, Ramzová, Ostružná).
- Zlatohorsko (obce: Hradec- Nová Ves, Mikulovice, Písečná, Supíkovice, Velké Kunětice, Zlaté Hory).
- Žulovsko (obce: Černá Voda, Kobylá nad Vidnávkou, Skorošice, Stará Červená Voda, Vápenná, Velká Kraš, Vidnava, Žulová).

Graf č. 4: Mapa Okresu Jeseník ²⁶

²⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů: Vše o území* [online]. 2009-2011 [cit. 2013-10-31]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!/stranka=vse-o-uzemi&tu=0&th=&v=&vo=H4sIAAAAAAAAAAHWPv07DMBDGry2hf4WAgY1HaMWCBBO42CVWk7hK0iAyYWjUgkIbErkOmkBGRV2Bsa-BOIJWJkQOzMjXIoEA-IkW3fy_b7v8_QdtCSGpRM5kY2xOg4bukwGpov04svj08rBcwHyLaiEI9lrySM1ijmU1SAOkSEo7KXR1jZkVTsv4b2Ip6qg3HWY3SE2MZMzuAD4s5P7MQzlsN_gQxX0g3j57f7h4_J6Iw85DtpEhuMgjWHxd88anx4G8dX0brV6-3qTB0gjFCv8Z6Igt6tA6yXra5tpirEcXezNYuGLpaCoC2oJl0QK5tuC7nAHuwolrvCIQyhRUEAy41ziibYwOHICZ3e_44umTfzMuIS0RXSD0WzC32ses302CzX3iaWghkDLNr8Z9HVJs2u0Ub_EKbPcjoeiC45Bm3XPYfWuz

4.1 Historie města Jeseník a Jesenicka

Původní název města je Frývaldov. Ten vznikl podle rozlehlých štěrkovišť, která ležela po okrajích řek Staříče a Bělé. Na takovémto území vznikla zprvu ves, která se později rozšířila v město. První zmínky o vsi Frývaldov pocházejí z roku 1267. Ze 14. století pocházejí první zmínky o hamrech, kde se kulo železo. V 15. století tyto hamry zanikly. Roku 1506 byly hamry obnoveny a započala zde těžba zlata a stříbra. Tato těžba vynesla městu horní statut a cechovní řády.

V 17. století se stalo město i okres obětí čarodějnických procesů. Tato doba si vyžádala mnoho obětí, podle dochovaných dokumentů šlo o 102 obyvatel okresu.

Nejznámější osobností, nejen v České republice, ale i v zahraničí, této oblasti je *Vincenc Priessnitz* (1799-1851). V Gräfenberku, který leží hned nad Jeseníkem a v dnešní době je jeho nedílnou součástí, vybudoval několik lázeňských objektů, které prosluly jeho vodoléčbou.

Roku 1850 se Jeseník stal sídlem okresního hejtmanství, které se rozkládalo od Zlatohorska až po Javornicko. Koncentrace průmyslové výroby, která zde měla počátky už v 16. století (plátenictví, rukavičkářství), sem přitahovala stále více obyvatel. S vývojem města rostl i počet obyvatel. V roce 1869 byl počet obyvatel 5 242. Nárůstem obyvatel bylo nutné v městě zřídit nemocnici, jejíž počátky jsou datovány od roku 1890. V roce 1912 by zřízena železniční trať ve směru na Glucholazy a Hanušovice, která podstatně zvýšila turistický ruch. Avšak i přesto, že se město zmáhalo, bylo stále nedostatečně postaráno o školství. Na Jesenicku převládal nedostatek školních míst, kterým nepomohlo ani zřízení obecné a měšťanské školy řádu Voršilek. V roce 1913

bylo vybudováno reformní reálné gymnázium v Jeseníku. Od roku 1883 jsou i vedeny zmínky o učňovské pokračovací škole.²⁷

Druhá světová válka zapříčinila, že bylo na Jesenicko posláno okolo 60 zajatých Poláků. Ti byli posláni do kaolinových dolů ve Vidnavě. V roce 1940 sem byli posláni zajatci z Francie a Anglie. Největším zajateckým táborem na Jesenicku se stal teologický seminář ve Vidnavě, kde bylo umístěno na 600 Francouzů a okolo sto vojáků. Další tábory byly vybudovány v Domašově (Thomasdorf), Adolfovicích (Adelsdorf), Nýznerově (Niesnersberg) a v Račím údolí (Krebsgrundtall). Podle statistik bylo na území Jesenicka zřízeno okolo 40 táborů, které byli schopny pojmout až na 3 000 vězňů. Podle archivních dokumentů byl celkový počet zajatců na Jesenicku během druhé světové války zhruba 10 000.

Osvobození Jesenicka Rudou armádou bylo počátkem sociálních, politických i národnostních změn. Černou historií se stal drtivý odsun většiny německých obyvatel. V letech 1946 a 1949 sem emigrovalo mnoho Řeků z občanskou válkou zasaženého, Řecka. Po uklidnění situace v Řecku se část Řeků vrátila zpátky, ale mnoho jich na Jesenicku zůstalo.²⁸ „Z pohledu správního uspořádání byl po 2. světové válce nejdůležitější rok 1960, kdy se okres Jeseník spojil s okresem Šumperk. Ve stejném období docházelo ke slučování obcí, ke kterému docházelo v období komunismu na základě příkazu z centra. Proto se po roce 1989 mnoho obcí okresu opět osamostatnilo a v roce 1997 byl obnoven také okres Jeseník.“²⁹ Změna nastala 1. ledna 2003, kdy se

²⁷ MELZER, Miloš a Jindřich SCHULZ. *Vlastivěda šumperského okresu*. Vyd. 1. Šumperk: Okresní vlastivědné muzeum, 1993, 585 s., [58] s. obr. příl. ISBN 80-850-8302-7.

²⁸ Mgr. KOVALČÍK, Jiří. MĚSTSKÝ ÚŘAD JESENÍK, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví. *Sociálně demografická analýza okresu Jeseník*. Město Jeseník, březen 2010. Dostupné z:

http://www.jesenik.org/storage/mesto/rada_mesta/komise/pro_rodinu_a_soc_veci/19-2.rtf

²⁹ Mgr. KOVALČÍK, Jiří. MĚSTSKÝ ÚŘAD JESENÍK, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví. *Sociálně demografická analýza okresu Jeseník*. Město Jeseník, březen 2010. s. 7 Dostupné z:

http://www.jesenik.org/storage/mesto/rada_mesta/komise/pro_rodinu_a_soc_veci/19-2.rtf

Jeseník, podle Zákona č. 314/2002 Sb.; O stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, stal součástí Olomouckého kraje a jeho statut byl změněn na město s rozšířenou působností.

4.2 Obyvatelstvo

Počet obyvatel razantně klesá už po několik let. Pro srovnání, v roce 2009 žilo na Jesenicku celkem 41 404 obyvatel. K poslednímu sčítání lidu v roce 2011 žilo v tomto regionu 38 779, z toho 19 875 žen a 18 994 mužů.

Tabulka č. 1: Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu, SLDB 2011

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		<u>38 779</u>	<u>18 994</u>	<u>19 785</u>
z toho rodinný stav	svobodní, svobodné	<u>15 717</u>	<u>8 727</u>	<u>6 990</u>
	ženať, vdané	<u>15 594</u>	<u>7 772</u>	<u>7 822</u>
	rozvedení, rozvedené	<u>4 406</u>	<u>1 982</u>	<u>2 424</u>
	vdovci, vdovy	<u>3 008</u>	<u>484</u>	<u>2 524</u>

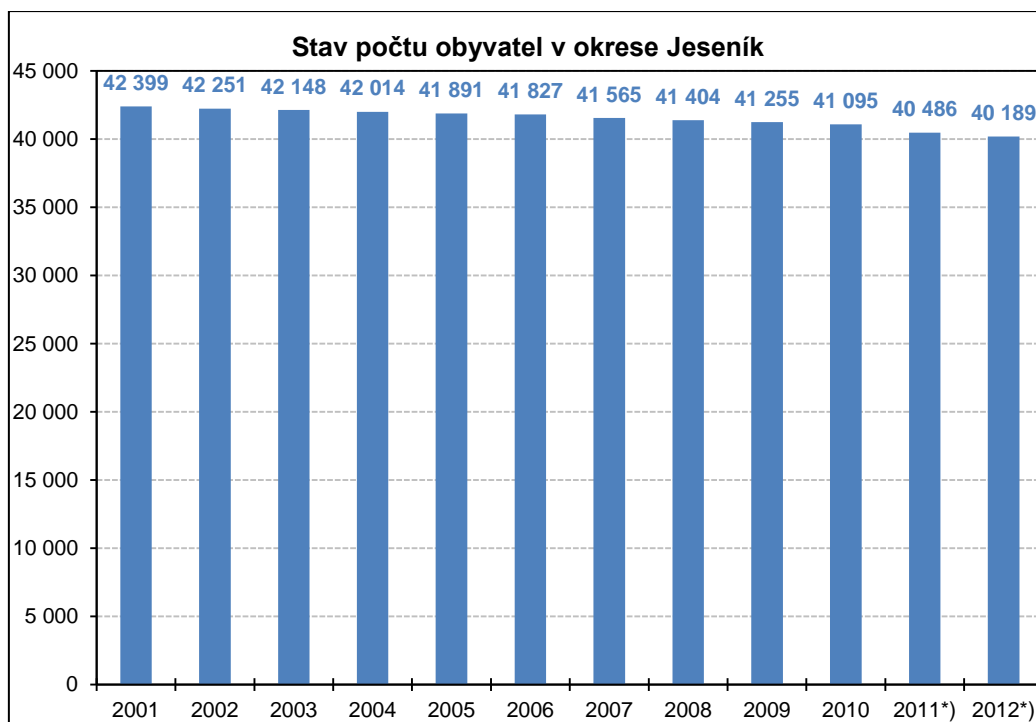
Zdroj: ČSÚ³⁰

Důvodem k neustálému úbytku obyvatel může odchod mladých lidí do jiných okresů, z důvodu vysoké nezaměstnanosti na celém Jesenicku. Dalšími důvody odchodu obyvatel je snížení počtu narozených dětí, zvýšený počet obyvatel v post produktivním věku, nízké mzdy a špatná dopravní dostupnost.³¹

³⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů: Vše o území* [online]. 2009-2011 [cit. 2013-10-31]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=vse-o-uzemi&tu=0&th=&v=&vo=H4sIAAAAAAAAAAHWPv07DMBDGry2hf4WAgY1HaMWCBBO42CVWk7hK0iAyYWjUgkIbErdkOmKBgRV2Bsa-BOIJWJkQOzMjXIoeA-IkW3fy_b7v8_QdtCSGpRM5kY2xOg4bukwGpoy04svj08rBcwHyLaiEI9lrySMlijmUISAOkSEo7KXR1jZkVTsv4b2Ip6qg3HWY3SE2MZMzuAD4s5P7MQzlsN_gQxX0g3j57f7h4_J6lw85DtpEhuMgjWHxd88anx4G8dX0brV6-3qTB0gFCv8Z6Igt6tA6yXra5tpirEcXezNYuGLpaCoC2oJI0QK5tuC7nAHuwolrvCIOyhRUEAy41ziibYwOHICZ3e_44umTfzMuISORXSD0WzC32ses302CzX3iaWghkDLNr8Z9HVJs2u0Ub_EKbPcjoeiC45Bm3XPYfWuz

³¹ Mgr. KOVALČÍK, Jiří. MĚSTSKÝ ÚŘAD JESENÍK, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví. *Sociálně demografická analýza okresu Jeseník*. Město Jeseník, březen 2010. s. 7 Dostupné z: http://www.jesenik.org/storage/mesto/rada_mesta/komise/pro_rodinu_a_soc_veci/19-2.rtf

Graf č. 5: Počet obyvatel na Jesenicku, 2001- 2012, SLDB 2011.

Zdroj: ČSÚ – Olomouc

Tabulka č. 2: Obyvatelstvo podle věku, SLDB 2011.

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		<u>38 779</u>	<u>18 994</u>	<u>19 785</u>
z toho ve věku	0 - 14	<u>5 637</u>	<u>2 879</u>	<u>2 758</u>
	15 - 19	<u>2 421</u>	<u>1 226</u>	<u>1 195</u>
	20 - 29	<u>4 680</u>	<u>2 498</u>	<u>2 182</u>
	30 - 39	<u>5 804</u>	<u>2 959</u>	<u>2 845</u>
	40 - 49	<u>5 010</u>	<u>2 583</u>	<u>2 427</u>
	50 - 59	<u>5 878</u>	<u>2 848</u>	<u>3 030</u>
	60 - 64	<u>3 217</u>	<u>1 564</u>	<u>1 653</u>
	65 - 69	<u>2 102</u>	<u>924</u>	<u>1 178</u>
	70 - 79	<u>2 614</u>	<u>1 065</u>	<u>1 549</u>

Zdroj: ČSU

Vzhledem k již zmíněnému vývoji, lze předpokládat, že v na Jesenícku bude vzrůstat počet obyvatel starších 65 let. V závislosti na tomto se počítá s úbytkem počtu obyvatel v produktivním věku. Na tento faktor má i vliv klesání počtu dětí ve věku do 14 let.

Stejně jako v ostatních částech republiky i na Jesenícku klesá sňatkovost. V tabulce, která je uvedena níže, se můžeme dočíst, že v Jeseníckém regionu žije podstatně více vdaných žen než ženatých mužů. Dále můžeme vidět, že na Jesenícku žije více ovdovělých žen než mužů, a to necelých 84% z celkového počtu vdovců a vdov. Žije zde i více rozvedených žen než mužů.

Tabulka č. 3: Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu, SLDB 2011.

	Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem	<u>38 779</u>	<u>18 994</u>	<u>19 785</u>
z toho rodinný stav	svobodní, svobodné	<u>8 727</u>	<u>6 990</u>
	ženatí, vdané	<u>7 772</u>	<u>7 822</u>
	rozvedení, rozvedené	<u>1 982</u>	<u>2 424</u>
	vdovci, vdovy	<u>484</u>	<u>2 524</u>

Zdroj: ČSÚ

Z celkového počtu 38 779 obyvatel uvedlo během Sčítání lidu, domů a bytů jinou národnost než českou 1 136 obyvatel. Dalších 10 781 obyvatel svou národnost neuvedlo. V regionu má většinový podíl stále české obyvatelstvo. Druhou početnou skupinou jsou Slováci, kterých na tomto území žije 1 120. Dalšími národnostmi zde žijícími jsou Němci (367), Poláci (71), Romové (13), Ukrajinci (23) a Vietnamci (42).

Teprve při třetím sčítání mělo obyvatelstvo možnost se v jeho průběhu přihlásit se k nějakému náboženskému vyznání. K Církvi Římskokatolické se přihlásilo 3 194 obyvatel. Další církve, které měly v okrese své zastání, byly: Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická, Náboženská společnost Svědci Jehovovi a Pravoslavná církev v českých zemích.

Tabulka č. 4: Obyvatelstvo podle náboženské víry, SLDB 2011.

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		<u>38 779</u>	<u>18 994</u>	<u>19 785</u>
Věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti		<u>2 800</u>	<u>1 251</u>	<u>1 549</u>
Věřící – hlásící se k církvi, náboženské společnosti		<u>4 426</u>	<u>1 825</u>	<u>2 601</u>
z toho	Církev římskokatolická	<u>3 194</u>	<u>1 299</u>	<u>1 895</u>
	Církev československá husitská	<u>69</u>	<u>23</u>	<u>46</u>
	Českobratrská církev evangelická	<u>148</u>	<u>60</u>	<u>88</u>
	Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	<u>64</u>	<u>20</u>	<u>44</u>
	Pravoslavná církev v českých zemích	<u>50</u>	<u>19</u>	<u>31</u>
	Bez náboženské víry	<u>13 721</u>	<u>7 179</u>	<u>6 542</u>
Neuvedeno		<u>17 829</u>	<u>8 737</u>	<u>9 092</u>

Zdroj: ČSÚ

Dokončené vzdělání obyvatelstva se sleduje od věku 15 let. V roce 2001 mělo nejvíce obyvatel dokončeno střední odborné vzdělání bez maturity. V roce 2011 tomu nebylo jinak. Střední odborné vzdělání bez maturity mělo v době sčítání 12 741. Vzdělání dokončené maturitou mělo 7 348, nástavbové 950, vyšší odborné 295 a vysokoškolské 2 625 obyvatel. Pouze základní vzdělání dosáhlo 7 275 a 343 obyvatel uvedlo nedokončené vzdělání.

Ekonomicky aktivních je na Jesenicku celkem 18 098 obyvatel. Z toho 11 128 je zaměstnanců, 562 zaměstnavatelů a 2 048 pracujících na

živnostenský list. Ekonomicky neaktivních zde žije 18 674. Z toho čísla je 5 774 studentů a 9 302 důchodců. U 2 007 osob nebyla ekonomická aktivita zjištěna.

Tabulka č. 5: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, SLDB 2011

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		<u>18 098</u>	<u>9 987</u>	<u>8 111</u>	
v tom:	zaměstnaní	<u>14 777</u>	<u>8 204</u>	<u>6 573</u>	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	<u>11 128</u>	<u>5 751</u>	<u>5 377</u>
		zaměstnavatelé	<u>562</u>	<u>421</u>	<u>141</u>
		pracující na vlastní účet	<u>2 048</u>	<u>1 531</u>	<u>517</u>
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	<u>613</u>	<u>295</u>	<u>318</u>
		ženy na mateřské dovolené	<u>288</u>	-	<u>288</u>
	nezaměstnaní	<u>3 321</u>	<u>1 783</u>	<u>1 538</u>	
Ekonomicky neaktivní celkem		<u>18 674</u>	<u>7 869</u>	<u>10 805</u>	
z toho	nepracující důchodci	<u>9 302</u>	<u>3 526</u>	<u>5 776</u>	
	žáci, studenti, učni	<u>5 774</u>	<u>2 904</u>	<u>2 870</u>	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		<u>2 007</u>	<u>1 138</u>	<u>869</u>	

Zdroj: ČSÚ

4.3 Trh práce

Podle výsledku sčítání lidí, domů a bytů má pracovní síla na Jesenicku nižší kvalifikaci ve srovnání s ostatními regiony. Jedním z činitelů je nízká průměrná mzda a také to, že zde chybí příznivé podmínky pro dobré zaplacení výše kvalifikované síly. To je taky důvod úbytku počtu obyvatel a jejich stěhování za prací do jiných okresů. Vysoké procento lidí z Jesenicka dojíždí za prací nejen do jiných okresů v kraji, ale i mimo kraj. Region je na třetím

místě v celorepublikovém průměru nezaměstnanosti. Další nevýhodou je, že většina míst je pro uchazeče s nižší kvalifikací. Vysoká míra nezaměstnanosti nejvíce souvisí s těmito faktory:

- růst počtu uchazečů,
- vysoký počet dlouhodobě evidovaných uchazečů,
- špatná uplatnitelnost uchazečů starších 50 let,
- pracovní místa nejsou dostatečně finančně ohodnocená a neodpovídají pracovním podmínkám,
- bude docházet k postupnému zvyšování podílu občanů v poproduktivním věku, což povede k nižší nabídce pracovních sil a to povede ke změně věkové struktury uchazečů o zaměstnání.³²

4.4 Sociální služby

V rámci Ministerstva práce a sociálních věcí je Odbor sociálních věcí a zdravotnictví spadající pod Městský úřad Jeseník. Pod tento odbor spadá několik funkcí:

- sociální kurátor,
- koordinátor národnostních menšin,
- protidrogový koordinátor,
- Oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Dále jsou na Jesenicku provozovány Výchovné ústavy ve Vidnavě a Žulové. Výchovný ústav ve Vidnavě ale ke konci roku 2013 ukončí svou působnost. Zastupitelstvo okresu také jedná o zbudování věznice ve Vidnavě. V Jeseníku a Černé vodě, můžeme najít Dětské domovy.

³² Mgr. KOVALČÍK, Jiří a Petr LAŠTOVICA. PROJEKT „PODPORA REALIZACE KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OLOMOUCKÉM KRAJI“. *Sociálně demografická analýza okresu Jeseník*. Jeseník. Dostupné z: http://www.bela.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=176&id_dokumenty=1269

Přímo v Jeseníku sídlí Pobočka Pedagogicko – psychologické poradny v Olomouci a Probační a mediační služba.

Nejvíce jsou na Jesenicku nabízeny **služby pro seniory**. Fungují zde dva domy pro spokojené stáří, penzion pro seniory (chráněné bydlení), čtyři domovy pro seniory a šest domů s pečovatelskou službou. Dalších pět organizací je provozovatelem terénní pečovatelské služby. Dále zde fungují kluby důchodců a v Jeseníku je provozována akademie třetího věku.

Na Jesenicku můžeme nalézt řadu **zdravotně- sociálních zařízení**. Ústav sociální péče a Denní stacionář Šimon a Domov Sněženka se věnují péči o lidi s tělesným nebo mentálním postižením. Pomoc nevidomým zajišťují dvě organizace, jde převážně o poradenství a zajištění volného času. Dále zde jsou sociálně rehabilitační služby a sociálně terapeutické služby pro osoby chronicky nemocné. Pro *takto nemocné* je zde i jedna ubytovací služba a rehabilitační služba.³³

Nestátní organizace poskytují služby převážně pro osoby sociálně vyloučené. Pro tyto osoby je přímo v Jeseníku k dispozici azylový dům provozovaný občanským sdružením Společenství křesťanské pomoci Boétheia. Toto sdružení v okrese provozuje i službu pro osamělé rodiče s dětmi v tísní, noclehárnu pro muže i ženy. Dále zde nalezneme nízkoprahové centrum. Nechybí ani služba, která se snaží sociálně vyloučeným zprostředkovat zaměstnání a bydlení. A problémové mládeži se věnuje jedna služba, která se snaží o jejich integraci do běžného života formou domu na půl cesty. Tato služba je určena mládeži od 15 do 26 let. Dalšími službami činnými v okrese jsou dvě Nízkoprahová centra pro mládež, kontaktní centrum pro pomoc drogově závislým a doléčovací program plus tři terénní programy. Olomoucký

³³ Mgr. KOVALČÍK, Jiří a Petr LAŠTOVICA. PROJEKT „PODPORA REALIZACE KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OLOMOUCKÉM KRAJI“. *Sociálně demografická analýza okresu Jeseník*. Jeseník. Dostupné z: http://www.bela.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=176&id_dokumenty=1269

založil v Jeseníku jednu ze svých poboček Poradenského centra sociálních služeb. Pobočka nese název Poradna pro rodinu s dětmi. Další centrum mající za cíl pomoc rodinám je Mateřské centrum Krteček. V Jeseníku působí Občanské sdružení Darmoděj, které se věnuje pomoci lidem v krizové situaci (například lidem s vysokými dluhy apod.) Na Jesenicku působí i několik volnočasových zařízení, například Základní umělecké školy a pohybová centra a přírodovědecký kroužek Středisko DUHA.

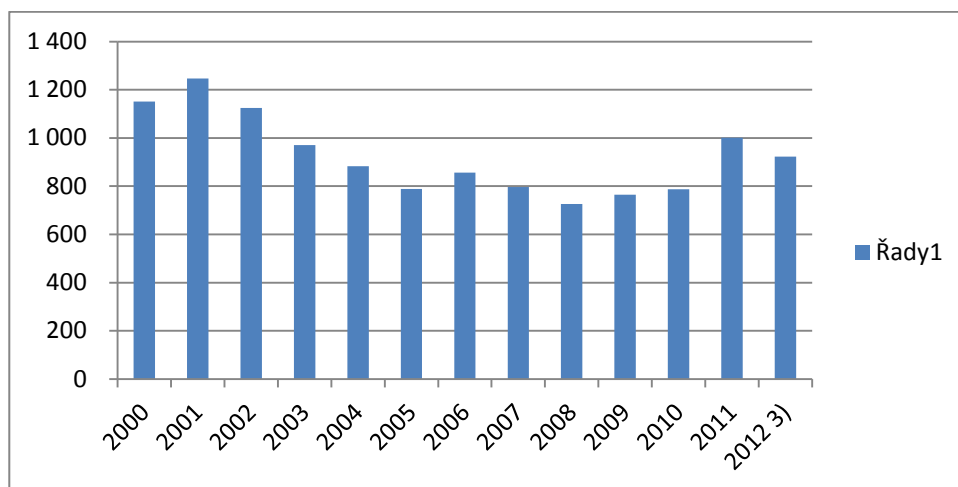
4.5 Kriminalita

V roce 2011 řešili policisté na Jesenicku 1 000 trestných činů. Trestná činnost na tomto území za poslední roky roste. Největší nárůst zaznamenali policisté v oblasti trestných činů majetkových. Podle Ludmily Andělové, vedoucí územního odboru Policie ČR, je příčinou nárůstu trestné činnosti vysoká nezaměstnanost a prohlubující se rozdíly mezi jednotlivými sociálními vrstvami. Policie také zaznamenala nárůst drobných krádeží.

Také pracovníci jednotlivých organizací se shodují na tom, že je situace v Jeseníku špatná. Spousta obyvatel Jesenického okresu má, hlavně z důvodu nezaměstnanosti, vysoké dluhy. Avšak počet násilných trestných činů zůstává v okrese více méně konstantní.³⁴

³⁴ KRŇÁVEK, Petr. Na Jesenicku vzrostla kriminalita. In: *Denik.cz: Šumperský a Jesenický* [online]. 24.2.2012 10:17. [cit. 2013-11-02]. Dostupné z: <http://sumpersky.denik.cz/zlociny-a-soudy/na-jesenicku-vzrostla-kriminalita20120224.html>

Graf č. 6: Srovnání počtů spáchaných trestných činů v roce 2010 - 2011

Zdroj: ČSÚ, Olomouc

5 TRESTNÁ ČINNOST MLÁDEŽE NA JESENICKU

Podle celkového počtu trestných činů se Jesenicko pohybuje na nejnižší příčce v celém Olomouckém kraji. Pokud ale kriminalitu v okrese vypočítáme podle počtu obyvatel, tedy na 10 000 obyvatel, dojdeme ke třetímu místu v kraji.

Nejvíce se trestných činů dopouštějí mladiství ve věku 15- 17 let. Od roku 2009 do roku 2012 se děti a mladiství dopustili celkově 277 trestných činů. V roce 2011 bylo celkově na území Jesenického okresu spácháno 1000 trestných činů, z toho 62 trestných činů, bylo spácháno dětmi a mladistvými. To je více než 6,2% z celkového počtu trestných činů. Z toho bylo 11 TČ násilných, 2 mravnostní, 24 majetkových, 24 ostatních, 1 zbývající.³⁵ Pro větší představu počtu trestných činů od roku 2009 do 2011 slouží následující tabulky, jejichž údaje pochází z územního odboru Policie České republiky v Jeseníku.

³⁵ Zdroj: Policie České republiky, Územní odbor Jeseník.

Tabulka č. 6 a č. 7: Počet trestných činů spáchaných dětmi a mládeží na Jesenicku, 2009- 2011

	1-14 let						
	Násilná	Mravnostní	majetková	ostatní	Zbývající	hospodářská	CELKEM
2009	3		13	4			20
2010	1	1	4	2		1	9
2011		1	3	4			8
2012	3	1	10	3		1	18

	15-17 let						
	Násilná	Mravnostní	majetková	ostatní	Zbývající	hospodářská	CELKEM
2009	1	2	33	35	3	1	75
2010	4	1	24	22	1		52
2011	11	1	21	20	1		54
2012	6	2	13	16	2	2	41

Zdroj: Policie ČR, územní odbor Jeseník.

V posledních letech se na území jesenického okresu snižoval počet případů řešené sociálním kurátorem. Počet trestných činů spáchaných dětmi a mládeží v roce 2012 byl téměř o 45% menší než počet případů řešených v roce 2009. Struktura případů se mění, což naopak zvyšuje důležitost role sociálního kurátora.³⁶

³⁶ Konzultace: Odbor Sociálních věcí a zdravotnictví, Oddělení sociálně- právní ochrany dětí, Sociální kurátor.

Zajímavostí je, že ve sledovaném období jsou pachatelé trestných činů převážně děti z úplných rodin. Počet klientů z neúplných rodin se pohybuje v rozmezí od 19% do 33% a ve sledovaném období je na druhém místě.³⁷

Dalším úkolem oddělení sociálně právní ochrany dětí při Městském úřadě v Jeseníku je sledování výchovy a výkonu dohledu v ústavní a ochranné výchově. Počet klientů se za poslední období neustále zvyšuje, což přináší i nutnost zvýšit počet návštěv. Dalším častým případem je dohled nad výchovou. V tomto případě byl dohled nařízen soudem.³⁸

³⁷ Konzultace: Odbor Sociálních věcí a zdravotnictví, Oddělení sociálně- právní ochrany dětí, Sociální kurátor.

³⁸ Mgr. KOVALČÍK, Jiří a Petr LAŠTOVICA. PROJEKT „PODPORA REALIZACE KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OLOMOUCKÉM KRAJI“. *Sociálně demografická analýza okresu Jeseník*. Jeseník. Dostupné z: http://www.bela.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=176&id_dokumenty=1269

6 PREVENCE KRIMINALITY NA ÚZEMÍ JESENICKA

Preventivní politika není jen záležitostí ústředních orgánů státní správy a vyšších územních samosprávních celků, nýbrž i místních orgánů a organizací. Jsou to právě místní orgány, které můžou bezprostředně oslovit místní občany a ovlivnit tak jejich vnímání bezpečí. Hlavní výhodou těchto orgánů je dokonalá znalost poměrů a vyšší angažovanost na zlepšení situace. To je důvod proč si pamatovat, že místní orgány jsou nezbytnou součástí při budování preventivní politiky. Jejich podněty, připomínky a návrhy pro komplexní řešení prevence bývají zpravidla smysluplné.

Když v roce 1996 vznikl systém prevence kriminality v České republice, Jesenicko se podílelo na realizaci projektů v Olomouckém kraji. Stejně jako v jiných okresech Olomouckého kraje se na Jesenicku těchto projektů zúčastnila celá řada právnických subjektů, jako například samotné obce a jejich rozpočtové a příspěvkové organizace.³⁹

V letech 2006- 2009 se město Jeseník stalo příjemcem státní dotace podle *Metodiky přípravy programu Prevence kriminality na místní úrovni*.⁴⁰ Dalším přispěvatelem v této oblasti byl orgán sociálně- právní ochrany dětí, který realizoval programy primární a sociálně výchovné prevence, útvar Preventivně informačních skupina územního odboru Policie ČR v Jeseníku a preventivní skupiny městské policie v Jeseníku.

Dne 15. října 2007 byla usnesením vlády České republiky č. 1150/2007 schválena Strategie prevence kriminality na dobu od roku 2008 do 2011. Tato strategie definovala priority, principy a okruhy prevence kriminality všech

³⁹ Bc. TÁBORSKÝ. *Prevence kriminality*. Jeseník, 2010. Bakalářská práce. Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav veřejné správy a regionální politiky. Vedoucí práce Mgr. Barbora Pilavková.

⁴⁰ Konzultace: Městská policie Jeseník, Manažer prevence kriminality, Bc. Táborský Miroslav.

článků veřejné správy i na úrovni obcí.⁴¹ Přistoupením Olomouckého kraje do krajské úrovně a vytvořením Koncepce prevence kriminality Olomouckého kraje se i Jeseník stal na další léta povinnou součástí prevenční politiky.

Posledními organizacemi pracující na poli prevence kriminality, jsou občanská a zájmová sdružení, charitní a církevní organizace. Z hlediska dlouhodobé spolupráce lze jmenovat tyto organizace, působící po celém území jesenického okresu:

- Virtus Jeseník, o.s.,
- ESTER Javorník o.s.,
- Darmoděj, o.s.

Charitní a církevní organizace jsou další jakousi pomyslnou neziskovou organizací, které mají v sociální sféře a v prevenci kriminality nezastupitelné postavení. A to díky jejich vlastní organizační struktuře a duchovní náplni, která směřuje jejich charitní a humanitární činnost na pole univerzality pro všechny občany bez rozdílu. V okrese Jeseník takto působí:

- Charita v městech Javorník a Jeseník.
- Společenství křesťanské pomoci – Boétheia.

6.1 Použité finanční podpory

Prevenční politika je v České republice, a v souvislosti s tím i na Jesenicku, financována a podporována z několika různých zdrojů. *Prevenční politikou mohou být* nadace a nadační fondy, Evropský sociální fond, příspěvky od ústředních orgánů státní správy nebo vyšších územních samosprávných celků a orgány vlády.

⁴¹ POLÁČEK, Michal. *Akční plán realizace prevence kriminality na území Olomouckého kraje za období 2009-2011*. 1. vyd. Olomouc: Olomoucký kraj, 2008, 207 s. ISBN 978-80-254-3219-8.

Vývoj systému prevence kriminality v České republice znamenal i změny v systému přerozdělování financí. Z toho důvodu se v následujících třech podkapitolách budu věnovat různým obdobím, která nesla i různé druhy přerozdělování prostředků.

6.1.1 Komplexní součinnostní program prevence kriminality na místní úrovni, 1996- 2004

Usnesení č. 341 Vlády České republiky z června 1994 schválilo Program sociální prevence a prevence kriminality- aktuální stav a východiska do roku 1996. Při projednávání zprávy o plnění tohoto programu v roce 1995 bylo přijato navazující usnesení č. 418. Toto usnesení schválilo programy resortů v oblasti sociální a situační prevence a uložilo místopředsedovi vlády a ministru financí vyčlenit finanční prostředky na realizaci programu prevence kriminality. Výsledkem těchto jednání bylo usnesení Vlády ČR v září 1996 č. 491, které schvalovalo systém vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na preventivní účely. Toto usnesení bylo základem pro vytvoření *Komplexního součinnostního programu prevence kriminality na místní úrovni*. Cílem tohoto programu bylo rozdělit finanční prostředky výhradně do měst s počtem obyvatel 10 000. Důvodem byla stoupající kriminalita ve větších městech a jejich aglomeracích a její nutné řešení.

Město Jeseník bylo součástí tohoto programu od roku 1997. Celková finanční podpora získaná v letech 1997- 2004 byla 6.340.000 Kč.⁴²

6.1.2 Program prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství, 2004- 2007

Komplexní součinnostní program prevence kriminality na místní úrovni byl v dubnu 2005 nahrazen usnesením č. 362 pod názvem *Program prevence*

⁴² Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

kriminality na místní úrovni- Partnerství. Tomuto usnesení předcházela dokument č. 393 z roku 2004 *Strategie prevence kriminality na léta 2004-2007*. Usnesení vlády ČR č. 427/2005 rozhodlo o způsobu a výši státní dotace.

Rozdíl oproti minulým let spočíval v tom, že podpora tentokrát nesměřovala jen do obcí s počtem obyvatel nad 10 000 obyvatel, ale i do menších obcí a regionů. Důvodem byly nově vznikající nákupní zóny, které se staly terčem pachatelů trestných činů. Nově byly vybírány i lokality vhodné pro podporu projektů prevence kriminality. Protože Policie ČR má nejúplnější a neobjektivnější informace o trestné činnosti, vybírala rizikové oblasti na základě bezpečnostní analýzy.

Komise pro výběr projektů při Republikovém výboru pro prevenci kriminality posuzovala předložené projekty a současně doručovala výši dotace. Další novinkou bylo to, že v komisi byl účasten vybraný zástupce vyšších územně samosprávných celků. V roce 2005 zastával uvedené členství Olomoucký kraj. Obce, které dotaci získaly, byly povinny se podílet v minimální výši 10% z celkových nákladů.⁴³

Jeseník byl do programu zařazen v letech 2004 a 2005 a celková dotace v těchto letech činila 786 000 Kč.⁴⁴

6.1.3 Republiková, krajská a městská úroveň prevence kriminality, 2007

Strategie prevence kriminality na léta 2008- 2011 byla schválena v říjnu 2007 usnesením č. 1150. Strategie přinesla rozsáhlé změny v systému rozdělování finanční podpory. Jedním z důvodů bylo nové členění systému prevence kriminality v ČR a to na republikovou, krajskou a městskou úroveň.

⁴³ Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, *Metodika přípravy Programu prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství*, Praha: 1996

⁴⁴ Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

Republiková úroveň měla na starosti projekty mezinárodní, celorepublikové a výzkumné. Krajská úroveň byla zaměřena na obce a města s počtem obyvatel do 25 000 a z toho vyplývá, že poslední městská úroveň zahrnovala obce s počtem obyvatel nad 25 000. Podíl obce na projektu se zvýšil z 10% na 20% z celkových nákladů. Obec Jeseník v tomto případě spadala do úrovně druhé, tedy krajské.

Kraj Olomouc nechal pro tento případ schválit v září 2008 Akční plán realizace prevence kriminality na území Olomouckého kraje na období 2009-2011. Model podpory byl tímto plánem rozdělen na dva pilíře. První pilíř rozděluje státní finanční prostředky převážně na investiční projekty obcí, druhý rozděluje finanční prostředky z rozpočtu Olomouckého kraje převážně nestátním neziskovým organizacím.⁴⁵

6.1.4 Evropský sociální fond

Česká republika není jediným zdrojem financí pro politiku prevence. Dalším finančním zdrojem je Evropský sociální fond. Pro krajské účely vznikl naprosto specifický Regionální operační program (ROP), jehož cílem je dosažení trvalého hospodářského růstu a růstu kvality života obyvatel regionů prostřednictvím aktivit na tvorbu pracovních míst, zlepšení kvality infrastruktury a prohlubování sociální integrace.⁴⁶ V rámci ROP je cílem dotace pro oblast prevence kriminality a sociálně patologických jevů omezení sociální izolace skupin ohrožených sociálním vyloučením-a opětovné začlenění znevýhodněných skupin.

⁴⁵ Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

⁴⁶ Odbor vnějších vztahů Ministerstva pro místní rozvoj ČR, *Společný regionální operační program České republiky na léta 2006 – 2009*. Praha: 2004

Vyhlašovatelem grantů je olomoucký kraj, který je také takzvaným gestorem projektů. Uživateli dotací jsou žadatelé, což mohou být obce, krajské nebo obecní organizace či neziskové organizace.⁴⁷

Olomoucký kraj v letech 2005 – 2006 vyhlásil první, druhou a třetí výzvu Podpory sociální integrace. Na Jesenickuokresu byly úspěšnými žadatelé o tuto dotaci:

- Společenství křesťanské pomoci Boétheia - vytvoření a ověření integračního programu pro občany po návratu z výkonu trestu a pro osoby ohrožené trestnou činností, 3 228 297 Kč ,
- Dětský domov a Školní jídelna, Jeseník, - Chráněné bydlení, 3 893 414 Kč,
- Obec Supíkovice - Patříte k nám, hrubá pracovní místa-ženy, 3 990 000 Kč,
- Obec Vlčice - Pomocná ruka, hrubá pracovní místa- ženy a muži, 2 790 710 Kč,
- Občanské sdružení Ester - Podpora sociální integrace v mikroregionech jesenického okresu, 3 788 900 Kč,
- SOUŽITÍ 2005, o. p. s - Světlo na Mikulovicko – hrubá pracovní místa pro ženy, 2 455 000 Kč,
- Občanské sdružení SALET - Podpora a rozvoj chráněných pracovních dílen na Jesenicku, 3 980 000 Kč,
- Středisko Diakonie ČCE – středisko v Javorníku-Travné - Pomoc handicapované mládeži, která se mnohdy ne vlastní vinou dostala do složité životní situace začlenit se do společnosti, 1 102 988 Kč.⁴⁸

⁴⁷ Bc. TÁBORSKÝ. *Prevence kriminality*. Jeseník, 2010. Bakalářská práce. Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav veřejné správy a regionální politiky. Vedoucí práce Mgr. Barbora Pilavková.

6.2 Cíle v oblasti prevence kriminality mládeže na Jesenicku

Cíle v oblasti prevence kriminality mládeže navazují na programové záměry Ministerstva vnitra České republiky a Strategie prevence kriminality na dobu od roku 2008 až 2011.

Hlavním cílem je předcházet vzniku kriminálního chování obyvatelstva a reagovat na takové problémy, které určitým druhem mezioborového přístupu a včasnou prevencí mohou být minimalizovány. Z toho důvodu byla v okrese Jeseník vytvořena taková síť prevence kriminality, která podporuje vzniku nových preventivních programů podle potřeb aktuální situace.

6.2.1 Hlavní cíle

Olomoucký kraj v rámci Strategie prevence kriminality na území Olomouckého kraje v období 2009 – 2011, zařadil jako jeden z nejzákladnějších cílů prevence kriminality posilování odpovědnosti a působnosti obcí a mikroregionů v oblasti prevence kriminality. Dalšími cíli je vytvářet optimální podmínky pro trvalé začlenění víceletého Programu prevence kriminality do sociálních programů měst a obcí. Na základě těchto cílů, vytvořila *Komise pro prevenci kriminality* pro region Jesenicko ve spolupráci se zastupitelstvem Města Jeseník seznam hlavních cílů pro plánování a realizaci prevenčních programů.

- Vytvářet vlastní preventivní programy regionálního charakteru aktivně se zajímat o podmínky získání financí z prostředků Ministerstva vnitra, Olomouckého kraje a fondů Evropské unie.
- Využít dostupných zdrojů k rozvoji prevenčních projektů pro oblast Jesenicka a podpor z Evropského sociálního fondu pro oblast prevence kriminality a prevence sociálně patologických jevů, zejména ve vztahu

⁴⁸ OLOMOUCKÝ KRAJ. *Realizované projekty GS v rámci SROP* [online]. 2005- 2006 [cit. 2013-11-09]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/realizovane-projekty-gs-v-ramci-srop-cl-528.html>

ke vzdělávání dětí a mládeže s cílem snížit u této skupiny vliv sociálně patologických jevů.

- Metodicky a organizačně zajistit funkčnost a naplnění programů prevence kriminality mládeže.
- Zapojit další instituce do programu prevence kriminality.⁴⁹
- *„Rozvíjet součinnost jednotlivých subjektů preventivních programů a školských zařízení na všech stupních vzdělávání s cílem zvýšení právního vědomí dětí a mládeže. Prohlubovat vzájemnou spolupráci jednotlivých organizací působících v preventivní oblasti – obce, škol a školských zařízení, Policie ČR, městské (obecní) policie, nevládních neziskových organizací, orgánu sociálně-právní ochrany dětí a dalších.“⁵⁰*
- Akceptovat právo na informace, veřejné vzdělávání a mediální prezentace v preventivní oblasti.⁵¹

K tomu, aby bylo dosaženo výše uvedených cílů, je nutno vytyčit postupy, které určují způsob provedení jednotlivých aktivit a zahrnují podíl případné spolupráce mezi jednotlivými organizacemi, které jsou činné v prevenci kriminality mládeže na Jesenicku. O jednotlivých způsobech hovoří následující kapitola.

⁴⁹ Konzultace: předseda Komise pro prevenci kriminality, Bc. Táborský Miroslav.

⁵⁰ TÁBORSKÝ. *Prevence kriminality*. Jeseník, 2010. Bakalářská práce. Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav veřejné správy a regionální politiky. Vedoucí práce Mgr. Barbora Pilavková.

Str. 42

⁵¹ TÁBORSKÝ. *Prevence kriminality*. Jeseník, 2010. Bakalářská práce. Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav veřejné správy a regionální politiky. Vedoucí práce Mgr. Barbora Pilavková.

6.2.2 Postupy k zajištění hlavních cílů

Postupy k zajištění hlavních cílů v oblasti prevence kriminality vznikali na základě dvou dokumentů - Strategie prevence kriminality v Olomouckém kraji a Akční plán realizace prevence kriminality v Olomouckém kraji.

- V rámci plánování projektů prevence kriminality je nutné zažádat u příslušných orgánů o přidělení finančních prostředků. A v této souvislosti vypracovat efektivní program. Příslušnými orgány, u kterých lze o dotaci žádat, jsou Olomoucký kraj, Ministerstvo vnitra a Evropská unie prostřednictvím Evropského sociálního fondu.
- Odbornou úroveň preventivních pracovníků zajišťovat dalším vzděláváním.
- Zprostředkovat vzájemné kontakty mezi pracovníky v oblasti prevence kriminality na území jesenického okresu.
- Vyčlenit pracovníky v prevenci kriminality pro vznik informační a konzultační sítě.
- Informovat širokou veřejnost prostřednictvím otevřené informační sítě na webu města Jeseník.
- Více medializovat probíhající preventivní programy a to nejen přes oficiální stránky města, ale i přes další mediální aparáty fungující v okrese.
- A dále zajistit funkčnost a pravidelná setkání Komise prevence kriminality.⁵²

⁵² Konzultace: předseda Komise pro prevenci kriminality, Bc. Táborský Miroslav.

7 VYBRANÉ APLIKOVANÉ PROJEKTY PREVENCE KRIMINALITY MLÁDEŽE NA JESENICKU

Od roku 1997, kdy bylo město Jeseník osloveno Ministerstvem vnitra, odborem prevence kriminality, realizovalo celkem 50 projektů. Projekty zahrnovaly programy zaměřené na problematiku situační prevence, sociálních a ekonomických podmínek apod. Celková suma, která byla v období 1997 - 2012 na přípravu preventivních programů vyčleněna, je 9 206 000 Kč.⁵³

Realizaci projektů předcházela podrobná analýza stavu trestné činnosti na Jesenicku. Do programu se zapojila většina sociálních organizací města včetně Městské policie a Policie ČR.

Následující kapitola přibližuje jedny mezi dětmi nejoblíbenějších programů realizované Městskou Policií a Policií ČR v Jeseníku nebo jinými organizacemi zabývajícími se prevencí kriminality mládeže a to ve třech obdobích, dělených podle druhu financování, které jsem přiblížila v kapitole 6.1 s názvem Použité finanční podpory.

Zapojování profesionálů činných v trestných řízeních do prevence kriminality podle většiny literatur (MATOŠEK A KROFTOVÁ, DRYFOOS) nejeví jednoznačné výsledky. Nejčastěji se jedná o policisty. Policisté v Jesenickém okrese bývají zpravidla zaškolováni pro práci s dětmi. Je třeba si uvědomit, že ale pro komunikaci s dětmi je důležité mít i přirozené nadání.

7.1 Vybrané aplikované projekty v období 1997- 2004

7.1.1 Právo na každý den

Projekt nazvaný Street Law pochází z USA, vznikl v 70. letech a poprvé byl vyučován na středních školách v Columbi. Instruktoři projektu byli studenti práv na Univerzitě v Georgetownu. První učebnice k projektu byla

⁵³ Průvodní dopis, k žádosti o státní účelovou dotaci. Viz. Přílohy.

vydána v roce 1974. Projekt se postupně rozšířil do většiny státních škol ve Washingtonu. Poté se projekt rozšiřoval do celého světa a dnes je vyučován ve více než 30 zemích světa. V České republice byl program zaveden v roce 1998, roku 2001 jej začala vyučovat i Městská policie a Policie ČR v Jeseníku.

Právo pro každý den je metoda interaktivního vzdělávání v oblasti práva, demokracii a lidských práv. Cílem projektu je rozvoj právních znalostí a praktických dovedností. Žáci jsou většinou zapojováni do diskuzí o aktuálních společenských otázkách a učí se řešit spory.⁵⁴

Cílem je žáky aktivně zapojit a podnítit jejich zájem o právní problematiku, prostřednictvím soutěže poznat úroveň právního vědomí a podle výsledku soutěží navázat další série besed.

Cílovou skupinou jsou žáci devátých tříd základních škol a kvint (4. ročníků) víceletých gymnázií.

Charakteristikou projektu jsou besedy s příslušníky Městské policie Jeseník a příslušníky Územního obvodu Policie ČR v Jeseníku a besedám předcházející nebo následující soutěže. Tento projekt měl na Jesenícku tradici v letech 2001 až 2009. V poslední době jej nahradili jiné projekty.

Metodou práce je systém interaktivních besed s právní tematikou. Při besedách jsou žáci aktivně zapojováni tak, že pracují v malých skupinách a často bývají součástí modelové situace. Jako metodický materiál slouží učebnice Právo pro každého vydaná organizací Partners Czech. Součástí besedy je soutěž ve skupinách.

Soutěž probíhá formou testu, kdy čtyřčlenné družstvo odpovídá v časovém limitu 40 minut na otázky nebo plní různé úkoly k daným modelovým situacím. Za každou nesprávnou nebo nezodpovězenou odpověď je trestný bod. Vyhrává družstvo s nejmenším počtem trestných bodů.⁵⁵

⁵⁴ PDF dokument: http://www.partnersczech.cz/soubory/info_pravo.pdf, viz PŘÍLOHY, Ostatní přílohy.

⁵⁵ Právo pro každý den, podklady zapůjčené Městskou policií Jeseník.

Seznam otázek a test vyplněný žáky deváté třídy ZŠ Česká Ves z posledního kola v roce 2009 je k dispozici v části Přílohy (viz Příloha č. 2, příloha č. 3).

Příklad modelové situace:

- *Pro následující situace se vžijte do role strážníků a zakroužkujte správnou variantu.*

„Jste ve společné pěší pořádkové hlídce s kolegou strážníkem a byli jste svědky události, při níž řidič osobního automobilu na silnici v blízkosti přechodu pro chodce srazil muže a z místa nehody ujel. Chodec je v bezvědomí na silnici a krvácí z dolních končetin.“

K jakému protiprávnímu jednání ze strany řidiče došlo?

- a) *Řidič nejednal protiprávně*
- b) *Došlo k dopravní nehodě, při které vznikla újma na zdraví, a řidič z místa v rozporu se zákonem ujel a neposkytl zraněné osobě potřebnou pomoc. Je proto podezřelý z trestného činu neposkytnutí pomoci, za který mu hrozí trest.*
- c) *Došlo k dopravní nehodě, při které vznikla újma na zdraví a řidič z místa v rozporu se zákonem ujel, ale protože řidič jel povolenou rychlostí a chodec byl mimo přechod pro chodce, řidiči za to, že ujel a neposkytl potřebnou pomoc, nic nehrozí.⁵⁶*

7.1.2 Dny prevence- podpora prevence kriminality, informovanost veřejnosti o vývoji kriminality, možnosti využití volného času.

Tento program je dalším z tradičních projektů Městské policie a Městského úřadu Jeseník. Projekt je určen mládeži v rámci pořádání akce s názvem Dny prevence a je uskutečňován prostřednictvím přednášek na všech

⁵⁶ Zdroj: Soutěžní otázky pro okresní kolo soutěže „Právo pro každý den“ ve dne 25.5. 2007. zapůjčené od: Městská policie Jeseník, Manažer prevence kriminality, Bc. Táborský Miroslav

stupních škol, sportovními akcemi a rozdávaní letáků s preventivní tematikou. **Cílem** projektu je informovat děti a mládež o možnosti využití volného času v různých zájmových útvarech, sportovních klubech a zřízených sportovištích. Například o In- line hřišti zřízeném v rámci Programu prevence kriminality mládeže v roce 2000, o lyžařských tratích apod.

7.1.3 Klub u Pátera

Realizátorem projektu z roku 1999 je Římsko katolická farnost Jeseník. Tento klub byl zřízen jako nízkoprahový klub. Jeho **cílem** je vytvořit podmínky pro práci s ohroženými jedinci nebo skupinami dětí a mládeže a vytvořit zázemí pro správný psychosociální vývoj. Klub je otevřen ve dnech úterý, čtvrtek, sobotu v dopoledních hodinách a neděli dopoledne s tím, že na každý den je nachystán určitý program. Účast na tomto programu je dobrovolná.

Pro děti je zde nachystáno množství volnočasových aktivit:

- sportovní aktivity,
- stolní hry,
- výtvarná činnost,
- hudební činnost,
- diskuze na různá témata, která si zvolí sami děti a mladiství.

Jednou měsíčně bývají pořádány alternativní večery pro mládež, jejichž téma si mladí lidé navrhnou sami. Obvykle to bývají besedy se zajímavými lidmi, večery poezie, předčítání, hudební večery a jiné.

7.2 Vybrané aplikované projekty v období 2004- 2007

7.2.1 Proč potřebujeme zákony

Vznikl jako doprovodný program projektu Právo pro každý den v letech 2005 - 2007.

Cílem projektu je dovést děti a mládež k zamyšlení nad úlohou zákonů ve společnosti zábavnou formou dovést žáky k diskusi o potřebnosti zákonů a zjistit, která témata z oblasti práva studenty zajímají.

Metodou je řada diskuzí na určitá témata z právní oblasti, samostatná práce žáků a plnění různých úkolů.

Jedním z úkolů, který mají děti splnit je:

- *Vymyslet nějaký nový zákon nebo stávající upravit, tak aby došlo k lepšímu vymezení vztahů mezi lidmi, případně došlo k vyjasnění, co je a co není trestné. Po uplynutí stanovené doby, si skupiny vymění své návrhy a posoudí.⁵⁷*

7.2.2 Umíte svědčit

Stejně jako předchozí program vznikl na pomoc projektu Právo pro každý den.

Cílem je aby si děti a mládež uvědomily, které informace jsou důležité při svědecké výpovědi. Dalším cílem je naučit žáky umět zvážit jejich osobní zodpovědnost za bezpečné prostředí ve škole nebo v obci.

Metodou je skupinová práce, respektive diskuze o roli žáků při oznámení trestného činu.

První cvičením, které se při tom tomto projektu používá, je cvičení s názvem Svědek trestného činu.

Spočívá v rozdělení žáků do dvojic. První skupina dostane Policejní protokol a druhá složený list, který žáci smí spatřit až po předem domluveném znamení. Na listu je obrázek zachycující trestný čin. Po určeném znamení se smějí podívat na dobu 10- 15 vteřin a musí si obrázek zapamatovat. Od té

⁵⁷ Zdroj: Pracovní listy k projektu, zapůjčené od: Městská policie Jeseník, Manažer prevence kriminality, Bc. Tábořský Miroslav

chvíle se stávají svědky trestného činu a musí svému partnerovi popsat, co viděl. Ten, který je na místě policisty, musí vše srozumitelně zaznamenat.

Po skončení výpovědi, postupně zaznamenávají výpovědi svědků. Většinou žáci zjistí, že každý popisuje čin jinak. Je to realita, se kterou se obvykle policisté při své práci setkávají.⁵⁸

7.3 Současné aplikované projekty

7.3.1 Dny Bezpečnosti v Jeseníku

Jednou z tradičních akcí pořádanou městem Jeseník a záchranných složek okresu Jeseník jsou Dny bezpečnosti. Dosud poslední Dny bezpečnosti se konaly 6. září na náměstí v Jeseníku a účastnily se jich Záchrané složky okresu Jeseník a záchranné složky z Polska, z měst sousedících s okresem.

Tradičně bývá součástí akcí ukázka techniky. Bylo zde možno shlédnout vozidla policie, hasičů a záchranná vozidla. Dále je součástí ukázka z práce složek: dopravní nehoda a vyprošťování posádky, ukázka psodů, zadržení nebezpečného pachatele a ukázka policejních potápěčů. Součástí programu byla i možnost vyzkoušet si simulátory havárie osobních vozidel a doprovodné komentáře pro děti nebo různé soutěže pro děti a mladistvé s ohledem na prevenci kriminality.

7.3.2 Komplex přednášek Policie ČR Jeseník

Preventivní informační skupina Policie České republiky územního odboru Jeseník nabízí mateřským, základním a středním školám každý rok komplex přednášek. Témata jsou přizpůsobená věku posluchačů. **Cílem** je seznámení dětí a mládeže se sociálně patologickými jevy, právem, sociálními normami a latentními kriminalitou. Témata bývají přizpůsobená aktuálním problémům, které trápí danou školu (šikana apod.)

⁵⁸ Zdroj: Pracovní listy k projektu, zapůjčené od: Městská policie Jeseník, Manažer prevence kriminality, Bc. Tábořský Miroslav

Pro **mateřské školy** se přednášky vedou formou her nebo povídání a zabývají se dopravní výchovou, speciálně bezpečným pohybem dětí v silničním provozu jako chodců, nebo cyklistů. Dále se řeší otázka vlastní bezpečnosti jako jsou důvěra, zneužívání, šikana a dětství bez úrazu - léky, bezpečí doma nebo venku.

Pro děti docházející do **1. a 2. tříd** jsou základní témata stejná jako u dětí v mateřských školkách. Tato témata jsou pro druhou třídu zpracovaná v celorepublikovém programu AJAX. Tento program je cyklem přednášek konajících se každý měsíc vždy na určité téma (například mezilidské vztahy, děti a trestné činy apod.)

Žáci **3. až 6. tříd** se společně s Policií ČR zabývají tématy práce a rozdělení policie v ČR, důležitými telefonními čísly a dopravní výchovou. Pro žáky 4. ročníků je dopravní výchova zaměřena na přípravu průkazu cyklistů.

V 7. až 9. ročnících se Policie při přednáškách zaměřuje na právní vědomí, na jeho prověřování a prohlubování, řeší se téma nejčastěji páchané trestné činnosti a možnosti následných trestů. Dále je zde připomínané téma vlastní bezpečnosti a rizika spojeného s dobou internetu, kyberšikany a pirátství.

Pro **střední školy** je připraven program zabývající se hlouběji prací policie, tedy konkrétními úkoly různých složek. Je zde také řešeno právní vědomí, vlastní bezpečnost a stejně jako u starších dětí ze ZŠ hovoří se i o problému kyberšikany, pirátství a jiné kriminality páchané přes internet.

7.3.3 Občanská sdružení – Darmoděj

Občanské sdružení Darmoděj vzniklo v březnu 2006 a do dnešního dne je jednou z nejdůležitějších součástí preventivní politiky na Jesenicku. Hlavním cílem sdružení je prevence proti drogové kriminalitě a pomoc osobám závislých na omamných látkách. První preventivní služba vznikla ještě dříve před založením sdružení – jednalo se o besedy přednášené jen několika nadšenci na celém území okresu. Tyto přednášky postupně odkryly problém

sociálně-patologických jevů mládeže na Jesenicku. Toto zjištění bylo prvním podmínkou k založení organizace.

Druhým podnětem se stala mediální kampaň „Jesenicko nová drogová bašta?“. V rámci tohoto projektu se již vznikající sdružení přihlásilo k účasti na řešení tak závažného problému.

Občanské sdružení tvoří také doléčovací program Restart, který je určen uživatelům návykových látek vracejících se z protidrogové léčby. V roce 2008 vznikla terénní služba Babylon.⁵⁹

Vedle služby kontaktního centra vznikla také služba **nízkoprahového klubu pro děti a mládež** s názvem **4lístek**. Cílovou skupinou klubu jsou děti a mládež od 6 do 26 let ohrožené sociálním vyloučením, společensky nežádoucími jevy a děti a mládež z etnických menšin či ohrožené závislostí nebo žijící v sociálně vyloučených komunitách nebo vedou rizikový způsob života. Klienti jsou rozděleni podle věkových skupin do dvou klubů s názvem Klubík (dětí 6-15 let) a Klub (15-26 let). **Posláním** nízkoprahového klubu 4lístek je poskytnutí bezpečného prostředí a pomoc klientům v těžkých životních situacích. **Cílem** zařízení je předcházení sociálně- patologických jevů a to zejména kriminalitě, šikaně, extremismu a užívání drog. Dále je cílem:

- zabezpečit podmínky k řešení problémů dětí a mládeže docházejících do klubu,
- předcházení zdravotních rizik vyplívajících z životního způsobu a rizikového chování a zlepšování kvality života,
- pomoc s jednodušší orientací v sociálním prostředí a pomoc při zlepšování sociálních schopností a dovedností,
- zlepšení sociálního začlenění do skupiny vrstevníků
- a podpora při zvládání náročných životních situacích.⁶⁰

⁵⁹ VONDRKA, Josef. *Darmoděj o.s.: Pomáháme potřebným* [online]. Jeseník, 2003 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.darmodej.cz/1472/profil-organizace/>

Pro děti a mládež Darmoděj připravuje, za spolupráce se školskými zařízeními, cyklus **přednášek**. **Cílovou skupinou** jsou děti a mladiství ohrožení závislostí na návykových látkách a sociálně patologickými jevy. **Cílem** je vhodně informovat cílovou skupinu a tím vytvářet vhodné prostředí. Druhým cílem je vytvářet vhodné dlouhodobé programy, které dokáží minimalizovat dopady a vytvářet prostor pro řešení, a to i za pomoci ostatní orgánů činných v prevenci sociálně patologických jevů v okrese Jeseník.⁶¹

⁶⁰ DARMODĚJ O.S. *Darmoděj o.s: Pomáháme potřebným* [online]. Jeseník, 2003 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.darmodej.cz/nzdm/>

⁶¹ DARMODĚJ O.S. *Darmoděj o.s: Pomáháme potřebným* [online]. Jeseník, 2003 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.darmodej.cz/prevence/>

8 VNÍMÁNÍ BEZPEČNOSTI A VLIVU PREVENTIVNÍCH PROGRAMŮ NA JESENICKU VEŘEJNOSTÍ

Budoucnost preventivních opatření lze předpokládat tehdy, pokud se prevence kriminality stane jedním z prvotních zájmů společnosti a stane se běžným standardem vlastní pomoci a sounáležitosti při řešení hrozeb a nebezpečí občanů. Je důležité, aby byla veřejnost informována o veškerých opatřeních týkajících se Jesenicka. Při tvorbě preventivních programů určených jak dětem a mládeži tak i široké veřejnosti bylo nezbytné přihlídnout k výsledkům sociologických šetření, která se věnovala vnímání bezpečnosti a vlivu preventivních opatření. Výzkumem veřejného mínění lze zjistit současnou situaci v myšlení a chování občanů. Dále lze zjistit vliv médií na občany a představy o kriminalitě a bezpečnosti v okrese. V následující části se budeme zabývat výsledky poslední ankety vedené s občany Jesenicka v roce 2013.

8.1 Cíl ankety

Anketa vedená s občany regionu, kteří se zúčastnili Dne bezpečnosti v září 2013 na jesenickém náměstí T. G. Masaryka. Respondenti byli osloveni přímo v průběhu konání programu, a výběr respondentů byl náhodný. Jediným kritériem byla podmínka 18 let a trvalý pobyt, v některé z obcí jesenického okresu. Na anketu odpovědělo celkem 119 občanů. Hlavním cílem ankety bylo **Zjišťování pocitu bezpečí občanů ve vztahu k prevenčním programům realizovaných na Jesenicku.**

Účastníkům ankety byly položeny celkem čtyři otázky, jejichž cílem bylo zjištění vztahu obyvatel jesenického okresu k prevenčním programům. Respondentům, byly položeny, tyto otázky:

- 1.) Cítíte se na Jesenicku na veřejných prostranstvích bezpečně?

- 2.) Myslíte, že máte informace o Prevenčních programech uskutečněných v Jesenickém okrese?
- 3.) Považujete prevenční programy za nástroj pro posílení bezpečnosti ve městě?
- 4.) Podporujete záměr preventivních programů?

8.2 Výsledky ankety

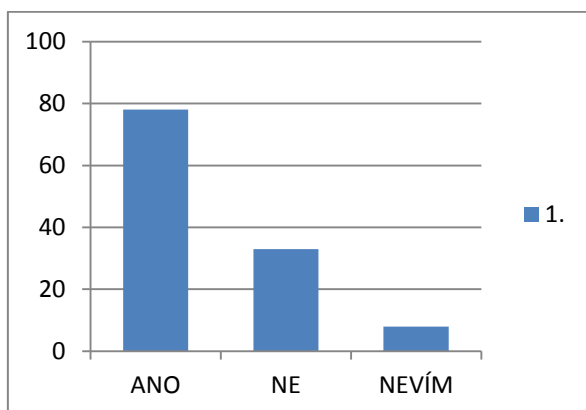
Na anketu, s uzavřenými otázkami, odpovídalo celkem 119 respondentů. Vyjadřovali se ke čtyřem otázkám odpověďmi: ano, ne a nevím. Z ankety vyplynulo, že převážná část respondentů, má kladný vztah k prevenčním programům, které byli do současné doby realizovány v okrese Jeseník.

Tabulka č. 8: Výsledky ankety

	ANO	NE	NEVÍM
1. Cítíte na Jesenicku na veřejných prostranstvích bezpečně?	78	33	8
2. Myslíte, že máte informace o Prevenčních programech uskutečněných na Jesenicku?	61	47	11
3. Považujete prevenční programy za nástroj pro posílení bezpečnosti na Jesenicku?	104	6	9
4. Podporujete záměr preventivních programů?	108	11	0

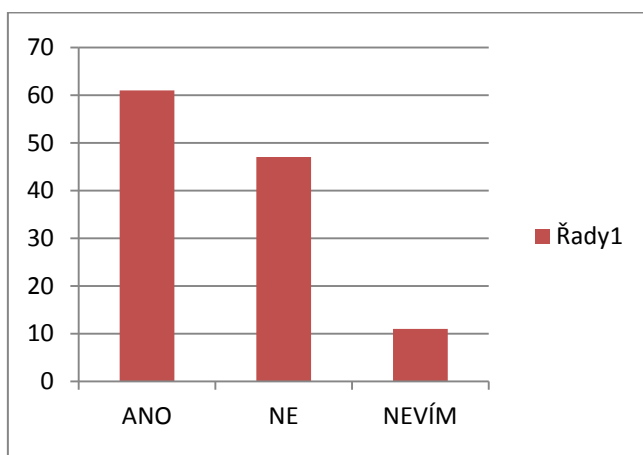
Na otázku číslo 1, *“Cítíte na Jesenicku na veřejných prostranstvích bezpečně?”* Odpovědělo všech 119 respondentů. Z toho 78 odpovědělo ANO, dalších 33, odpovědělo NE a zbylých 8, se k otázce vyjádřilo možností NEVÍM.

Graf č. 7: Cítíte se na Jesenicku na veřejných prostranstvích bezpečně?

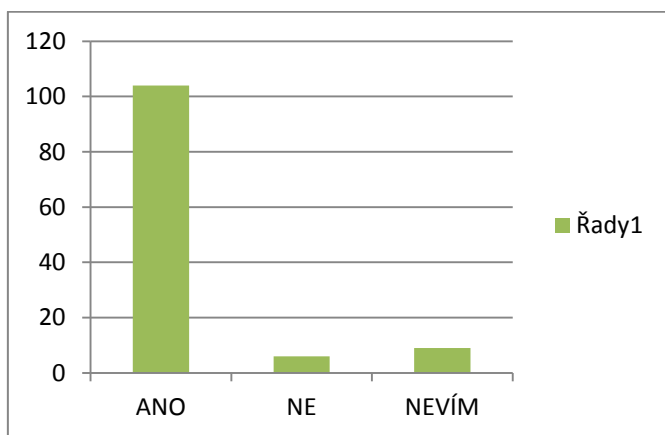
Podle výsledků **otázky č. 2** si 61 respondentů myslí, že má povědomí o prevenčních programech, které byli doposud na Jesenicku uskutečněny. Jen o 14 respondentů méně si tuto skutečnost nemyslí a 11 respondentů nevědělo.

Graf č. 8: Myslíte, že máte informace o Prevenčních programech uskutečněných na Jesenicku?

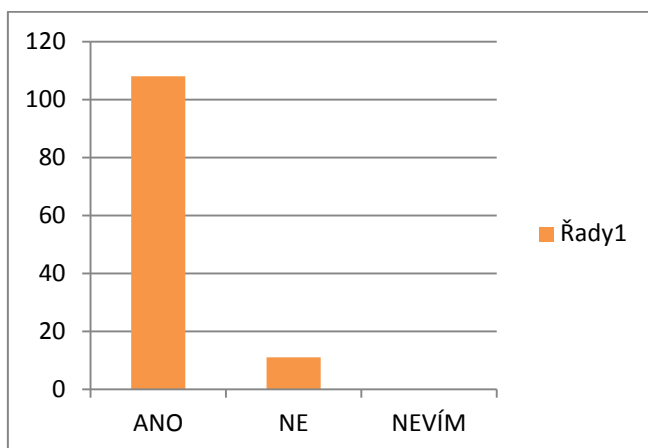
Na **otázku č. 3**, “ *Považujete prevenční programy za nástroj pro posílení bezpečnosti ve městě?*“, odpovídalo 104 tazatelů kladně. Pouze 6 tazatelů, bylo opačného názoru a 9 se nevyjádřilo.

Graf č. 9: Považujete prevenční programy za nástroj pro posílení bezpečnosti na Jesenicku?

Prevenční program, podle **otázky č. 4**, podporuje záměr preventivních programů 108 tázaných obyvatel okresu. Posledních 11 tazatelů odpovědělo záporně.

Graf č. 10: Podporujete záměr preventivních programů?

Závěrem kapitoly bych chtěla uvést, že z celkových 119 zúčastněných bylo:

- 15 ve věku 18- 26,
- 31 ve věku 27- 45,
- 23 ve věku 46- 62,
- 9 starších 62 let.

Anketa tedy zjistila, že obyvatelé Jesenicka, mají povědomí o probíhajících programech na Jesenicku. Dále podle respondentů, má realizování preventivních programů význam, v podobě zvýšení bezpečnosti v regionu. A nakonec tento záměr, až na pár výjimek, podporují.

Jak už bylo uvedeno výše, cílem ankety bylo zjišťování pocitu bezpečí občanů ve vztahu k preventivním programům realizovaných na Jesenicku. Na tuto anketu odpovídalo celkem 119 občanů. Účastníkům byly položeny celkem čtyři otázky.

Jelikož počet občanů jesenického regionu je 38 779, a na anketu odpovídalo pouze 119 osob, jsou výsledky ankety pouze ilustrační. Anketa byla realizována na náměstí T.G. Masaryka, 6.9. 2013, v této době, zde probíhal prevenční program Dny bezpečnosti, který je realizován městem

Jeseník a bezpečnostními složkami nejen z Jesenicka, ale i ze sousedního Polska. Z tohoto důvodu, lze usuzovat, že lidé, kteří se Dne bezpečnosti zúčastnili, mají zájem o bezpečnost regionu, a zajímají se o prevenční aktivity, které region nabízí. Z tohoto lze usuzovat, že výsledky ankety, by mohli být jiné, pokud by anketa byla vedena v dobu, kdy se oficiálně nekoná žádná preventivní akce a počet respondentů by byl mnohem vyšší.

Lze tedy předpokládat, že výsledek ankety může být zkreslený tím, že výběr respondentů nebyl úplně náhodný, a to proto, že skupina respondentů, byla na stejném místě ve stejný čas se stejným účelem. A to zúčastnit se preventivního programu Dny bezpečnosti.

ZÁVĚR

Z vypracované práce vyplívá, že vznik preventivní politiky na Jesenicku je jeden z nejdůležitějších článků boje proti kriminalitě dětí a mládeže. Skutečného potlačení sociálně patologických jevů, lze dosáhnout pouze za předpokladu maximálně účinného souboru opatření.

Cílem práce bylo představit postupy, které v současné době nejlépe řeší problematiku prevence kriminality na Jesenicku. Dále se cíl zaměřoval na preventivní činnost pro děti a mládež. V práci se uvádí a formuluje co a jakým způsobem, má určitý subjekt řešit. Z jakých zdrojů, jsou programy vytvářeny a jsou zde uvedeny vybrané, již realizované, prevenční programy. Důležitou součástí práce je i ilustrační anketa s obyvateli okresu, která mapuje spokojenost s prevenčními programy.

Nedílnou součástí fungující prevence, je spolupráce zainteresovaných subjektů, kterými v případě Jesenicka jsou Městský úřad Jeseník, Policie ČR v Jeseníku, Městská policie a nestátní organizace. Tím se zvyšuje efektivnost, smysluplnost a účinnost realizovaných preventivních aktivit pro děti a mládež. Ekonomická krize, která započala v roce 2009, měla vliv na viditelné snížení dotací pro oblast prevence. I přes tento problém, lze stále dokladovat úspěšnost preventivní politiky na Jesenicku. Dalším důležitým faktorem, bylo zaměření pozornosti realizovaných prevenčních aktivit, na aktuální problémy v této oblasti.

V současné době, lze bezpečnostní situaci na území Jesenicka označit za stabilizovanou, s pokračujícím trendem snižování počtu trestných činů dětí a mládeže. Na tomto výsledku se jistě podílí i realizované prevenční projekty. V mnoha případech došlo i ke zřízení nových či zkvalitnění již fungujících služeb pro ohrožené děti a mládež. A podle výsledků ankety, jsou prevenční programy zpětně doceněny i obyvateli regionu.

Tato práce nastínila systém prevence kriminality dětí a mládeže na Jesenicku a názor veřejnosti, na důležitost prevenčních programů. Avšak práce nabízí spoustu dalších příležitostí, jak více se věnovat tomuto problému. Zajímavým poznatkem by jistě bylo, dále zjišťovat přímo mezi dětmi a mládeží, jaký důsledek mají prevenční programy na jejich chování, anebo rozšířit anketu z osmé kapitoly o větší vzorek obyvatelstva a upravit a rozšířit otázky.

SEZNAM LITERATURY

BUREŠ, R. Otázky pro. . . *Policista*. 2005, č. 5, s. 17-18. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/policista-626975.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004, 431 s.
Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.

DRYFOOS, Joy G. *Adolescents at risk: prevalence and prevention*. New York:
Oxford University Press, 1990, vi, 280 p. ISBN 01-950-5771-6.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2001: (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001, 423 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-720-1272-X

KOUDELKA, Zdeněk. *Velký sociologický slovník: (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, 747 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80718416411.

KOVALČÍK, Jiří. MĚSTSKÝ ÚŘAD JESENÍK, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví. *Sociálně demografická analýza okresu Jeseník*. Město Jeseník, březen 2010. Dostupné z:
http://www.jesenik.org/storage/_mesto/rada_mesta/komise/pro_rodinu_a_soc_veci/19-2.rtf

KRAJSKÝ ÚŘAD OLOMOUCKÉHO KRAJE, Odbor vnějších vztahů
Ministerstva pro místní rozvoj ČR, *Společný regionální operační program
České republiky na léta 2006 – 2009*. Praha: 2004

KRNÁVEK, Petr. Na Jesenicku vzrostla kriminalita. In: *Denik.cz: Šumperský a
Jesenický* [online]. 24.2.2012 10:17. [cit. 2013-11-02]. Dostupné z:
[http://sumpersky.denik.cz/zlociny-a-soudy/na-jesenicku-vzrostla-
kriminalita20120224.html](http://sumpersky.denik.cz/zlociny-a-soudy/na-jesenicku-vzrostla-kriminalita20120224.html)

MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence:
možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3.,
aktualiz. Praha: Portál, 2011, 336 s. ISBN 978-807-3678-258.

MELZER, Miloš a Jindřich SCHULZ. *Vlastivěda šumperského okresu*. Vyd. 1.
Šumperk: Okresní vlastivědné muzeum, 1993, 585 s., [58] s. obr. příl. ISBN
80-850-8302-7.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha:
ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-807-3573-775.

ODBOR PREVENCE KRIMINALITY MINISTERSTVA VNITRA ČR,
*Metodika přípravy Programu prevence kriminality na místní úrovni –
Partnerství*, Praha: 1996

OLOMOUCKÝ KRAJ, *Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na
období 2006 - 2010* [online]. Olomoucký kraj, Zář 2005 [cit. 2013-09-27].
Dostupné z: [http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strategie-
prevence-kriminality-olomouckeho-kraje-na-obdobi-2006--2010.pdf](http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strategie-prevence-kriminality-olomouckeho-kraje-na-obdobi-2006--2010.pdf)

POLÁČEK, Michal. *Akční plán realizace prevence kriminality na území Olomouckého kraje za období 2009-2011*. 1. vyd. Olomouc: Olomoucký kraj, 2008, 207 s. ISBN 978-80-254-3219-8.

POLÁČEK, Michal. *Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2006- 2010* [online]. Olomouc, 2005[cit. 2013-10-18]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strategie-prevence-kriminality-olomouckeho-kraje-na-obdobi-2006--2010.pdf>

SKOPALOVÁ, Jitka. *Vybrané kapitoly ze sociálních deviací*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 36 s. Texty k otevřenému a distančnímu vzdělávání. ISBN 80-244-0146-0.

TÁBORSKÝ. *Prevence kriminality*. Jeseník, 2010. Bakalářská práce. Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav veřejné správy a regionální politiky. Vedoucí práce Mgr. Barbora Pilavková.

VEČERKA, Kazimír. KOLEKTIV. *Prevence kriminality v teorii a praxi: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1996, 202 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-860-0824-X

ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2002, 231 p. Texty k otevřenému a distančnímu vzdělávání. ISBN 80-864-7308-2.

Ostatní literatura

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, *Metodika přípravy Programu prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství*, Praha: 1996

Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2006 - 2010 [online]. Olomoucký kraj, Zář 2005[cit. 2013-09-27]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strategie-prevence-kriminality-olomouckeho-kraje-na-obdobi-2006--2010.pdf>

Internetové zdroje

AKTUÁLNĚ.CZ. *Kriminalita v roce 2011* [online]. Praha, 19. 1. 2012, 12:54. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/grafika/2012/01/19/kriminalita-v-roce-2011/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů: Vše o území* [online]. 2009-2011. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/>

DARMODĚJ O.S. *Darmoděj o.s.: Pomáháme potřebným* [online]. Jeseník, 2003. Dostupné z: <http://www.darmodej.cz>

DOLEČEK, Marek. BUSSINESINFO.CZ. *Hospodářské trestné činy: Hospodářské trestné činy* [online]. 15. 7. 2010. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/hospodarske-trestne-ciny-opu-4641.html#!&chapter=2>

JESENÍK. *Oficiální stránky lázeňského města* [online]. Jeseník: Voltage Multimedia Studio, 2013. Dostupné z: <http://www.jesenik.org/>

OLOMOUCKÝ KRAJ. *Realizované projekty GS v rámci SROP* [online]. 2005-2006. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/realizovane-projekty-gs-v-ramci-srop-cl-528.html>

METODICKÝ PORTÁL RVP. *Metodický portál: Zkušenosti a inspirace učitelů* [online]. Praha, 2013. Dostupné z: <http://rvp.cz/informace/kontakty>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. [online]. Praha, 2013. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. [online]. Praha: QCM, 2013. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/http://www.mvcr.cz/>

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Partners for democratic change* [online]. Ostrava: Moravskoslezský kraj, 2013. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz>

PARTNERSCZECH. *Partners for democratic change* [online]. Praha: Olé web, 2013. Dostupné z: <http://www.partnersczech.cz/cs/http://www.spin-vti.cz>

PŘÍLOHY

Seznam tabulek a grafů

- Graf č. 1: Kriminalita objasněná spáchána mládeží, str. 15.
- Graf č. 2: ČR- podíl jednotlivých druhů trestné činnosti, str. 17
- Graf č. 3: Struktura Prevence kriminality v České republice, str. 24.
- Graf č. 4: Mapa Okresu Jeseník, str. 33
- Graf č. 5 Počet obyvatel v Okrese Jeseník, 1991- 2006, str. 37.
- Graf č. 6: Srovnání počtů spáchaných trestných činů v roce 2010 – 2011, str. 44.
- Graf č. 7: Cítíte se v Jeseníku na veřejných prostranstvích bezpečně?, str. 69
- Graf č. 8: Myslíte, že máte informace o Prevenčních programech uskutečněných v Jesenickém okrese? , str. 69.
- Graf č. 9: Považujete prevenční programy za nástroj pro posílení bezpečnosti ve městě?, str. 70
- Graf č. 10: Podporujete záměr preventivních programů?, str. 71
- Tabulka č. 1: Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu, str. 36
- Tabulka č. 2: Obyvatelstvo podle věku, str. 38
- Tabulka č. 3: Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu, str. 39
- Tabulka č. 4: Obyvatelstvo podle náboženské víry, str. 40.
- Tabulka č. 5: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, str. 41.
- Tabulka č. 6 a č. 7: Počet trestných činů spáchaných dětmi a mládeží, 2009-2011, str. 49.
- Tabulka č. 8.: Výsledky ankety, str. 68.

Ostatní přílohy

Příloha č. 1: Informační leták- program „Právo na každý den/ Street law“.

CO JE PRÁVO PRO KAŽDÝ DEN?

Právo pro každý den/ Street Law je interaktivní vzdělávání o zákonech, demokracii a lidských právech. Díky aktivnímu zapojení všech studentů rozvíjí nejen právní znalosti, ale zejména praktické dovednosti, jež jsou potřebné v osobním i profesionálním životě: řešení konfliktů, kritické myšlení, srozumitelný projev, samostatnost a schopnost nahlížet problémy z více úhlů. Studenti o problémech diskutují, věnují se aktuálním společenským otázkám, učí se řešit spory a účastní se simulovaných soudních přelíčení a debatních soudů - jakýchsi „her na soud“. Sledují ale i reálné soudní případy, navštěvují soudní přelíčení a setkávají se s úředníky. Metodologie programu je interaktivní, takže studenti se na výuce sami aktivně podílejí. Učitelé programu pracují společně s právníky, studenty práv, soudci, policií, policejními referenty pro zločinnost mládeže, zákonodárci a dalšími odborníky z veřejnosti. Na základě těchto programů a zkušeností s jejich výukou vznikla učebnice Právo pro každého, která vyšla na konci minulého roku. Obsahuje nejen teoretické právní znalosti, ale i metodiku pro učitele a praktické pracovní listy pro studenty veřejného vystoupení. V řadě modelových nácviků objevíte nejlepší postupy řešení pro různé situace mezilidských vztahů.

Projekt nazvaný Street Law vznikl ve Spojených státech, poprvé byl vyučován v 70. letech ve vybraných středních školách v Columbi. Instruktoři byli studenti práv z Georgetown University Law Center. Projekt se postupně rozšířil jako alternativní předmět do všech státních středních škol ve Washingtonu. První ucelená učebnice byla vydána v roce 1974 speciálně pro District of Columbia. Vznikla jako výsledek revizí dřívějších textů, důležitou úlohu sehrála hodnocení a připomínky žáků, učitelů a studentů práv. V současné době je projekt realizován ve více než 30 zemích světa všech kontinentů, včetně země střední Evropy. V České republice je program zaváděn od roku 1998.

V rámci projektu Právo pro každý den **jsou** nebo byly realizovány následující aktivity:

- **školení pro učitele**
- **školení v hodinách občanské výchovy a společenských věd**
- školení pro studenty pedagogických fakult
- školení pro studenty právnických fakult
- **probační a resocializační program pro mladé prvopachatele**
- spolupráce s Člověkem v tísní na projektu VARIANTY II.
- **prodej učebnice Právo pro každý den**
- **prodej učebnice Právo v prostředí ústavní výchovy**

www.partnersczech.cz

Příloha č. 2: Seznam otázek, soutěž Právo pro každý den.

Soutěžní otázky pro školní kola soutěže

1. Čím se řídí život lidí ve společnosti?
2. Jaké dva základní druhy pravidel z hlediska života lidí můžeme rozlišit?
3. Co je smyslem trestu?
4. Vyjmenuj některé tresty.
5. Co je to zákon?
6. Které základní hodnoty chrání zákon?
7. Jak se jmenuje nejvyšší zákon, z něhož se odvozují ostatní?
8. Kdo je oprávněn vydávat (stanovovat) zákony?
9. Co znamená formulace: „Před zákonem jsou si všichni rovni“?
10. Co znamená formulace: „Neznalost zákona neomlouvá“?
11. Co znamená formulace: „Presumpce nevinny“?
12. Kdo rozhoduje o výši a způsobu a vykonání trestu za porušení zákona?
13. Co znamená formulace: „Podmíněný trest“?
14. Co znamená formulace: „Nepodmíněný trest“?
15. Co znamená formulace: „Alternativní trest“?
16. Vyjmenuj některé alternativní tresty.
17. Kterým pachatelům se ukládají alternativní tresty nejčastěji a proč?
18. Jaký je rozdíl mezi přestupkem a trestným činem?
19. Od jakého věku je člověk v našem státě trestně odpovědný?
20. Jaké tresty mohou být uloženy mladistvému?
21. Může dostat mladistvý blokovou pokutu, i když nepracuje?
22. Jaké znáš druhy práva?
23. Jaké osoby (z hlediska jejich funkcí) se účastní jednání u soudu?
24. Uveď základní rozdíly mezi pojmy „obviněný“ a „odsouzený“.
25. Co znamená obhájce „ex offio“?
26. Kdo je to „pachatel“ o kdo „spolupachatel“ trestného činu?
27. Pokus se vymezit pojem „nutná obrana“.
28. Pokus se vymezit pojem „krajní nouze“.
29. Vyjmenuj některé polehčující okolnosti.
30. Jaké znáš tísňové linky a kdy je možné je využít?
31. Co je recidiva?
32. Co je ochranná výchova?
33. Co je porušení autorského práva?
34. Existuje v našem státě trest smrti?
35. Co je výjimečný trest?

36. Jaký dokument (název) určuje zásady chování žáků ve škole?
37. Jakou úlohu plní u soudu státní zástupce?
38. Vyjmenuj některá základní lidská práva.
39. V jakém dokumentu jsou obsažena základní lidská práva?
40. Vysvětlete, v čem jsou rozdíly mezi právními a morálními normami.
41. Uveďte některé nadstátní organizace.
42. Uveďte některé evropské monarchie.
43. Uveďte některé soudobé diktatury.
44. Co znamená pojem „demokracie“?
45. Který právní předpis deklaruje právo na svobodu projevu?
46. Které národnostní menšiny žijí v České republice?
47. Uveďte příklad zneužití svobody projevu.
48. Jaké vlastnosti by měl mít soudce?
49. Může strážník městské (obecní) policie kontrolovat totožnost osob?
50. Jakým způsobem může občan prokázat svou totožnost?
51. Je občan povinen mít občanský průkaz stále při sobě?
52. Jakými údaji se prokazuje totožnost?
53. Je občan povinen uposlechnout výzvy strážníka (policisty)?
54. Do kolika let nesmí být osobám podávány a prodávány alkoholické nápoje?
55. Zaškrtněte, co je trestný čin:
 - Padělání peněz
 - Jízda na kole po chodníku
 - Neposkytnutí první pomoci
 - Krádež automobilu
 - Porušování školního řádu
 - Krádež čokolády v obchodě
 - Vydírání
 - Rvačka
 - Nevěra
 - Útok na veřejného činitele
 - Týrání zvířat
 - Vražda
 - Lámání větví veřejné zeleně
 - Týrání svěřené osoby
 - Nedovolené znečištění

- Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek
- Nedovolené vylepování plakátů
- Poškození autorského práva
- Naplácat dítěti
- Kouření marihuany
- Prodej drog

Zdroj: Městská policie, Jeseník

Příloha č. 3: Ukázkový test, ZŠ Česká ves, 5. 6. 2009

Jeseník – Kaple dne 5.6.2009
 Soutěžní otázky pro soutěž
 „Právo pro každý den“

Soutěžní číslo družstva (vylosované):	7
---	---

-6

Teoretické otázky:

1. Čím se řídí život lidí ve společnosti?

(Jaké dva základní druhy pravidel z hlediska života lidí můžeme rozlišit?)

moralitka
zákona

0

2. Co je smyslem a účelem trestu?

(ve vztahu k pachateli a společnosti)

napravná funkce

-1/2

3. Vyjmenuj některé tresty podle trestního práva ČR.

(nejméně šest)

odnětí svobody, peněžití trest, alternativní tresty, rozhoštění, zábrana činnosti, zábrana poskytnutí
oděbnání rozjezdů, občanská a napravná

0

4. Jak se jmenuje nejvyšší zákon ČR, z něhož se odvozují ostatní?

ústava ČR

0

5. Kdo je oprávněn schvalovat zákony? Jde – li o kolektivní orgán, popiš jeho základní složení.

parlament - poslanecká sněmovna
senát

0

6. Který orgán rozhoduje o výši, způsobu a vykonání trestu (sankce) za porušení zákona (u trestného činu a přestupku)?

soud

-1/2

7. Co znamená formulace:

„Podmíněný trest“ - musí nastoupit na výkon trestu pokud nepáchá další trestný čin nebo přestupek

„Nepodmíněný trest“ - povinně musí nastoupit na výkon trestu

0

„Alternativní trest“ - občanská trest, veřejné prospěšné práce, učebna se např. mladistvím

mladistvím

je to jejich 1. trestný čin, jednalo se o ne moc závažný 1. čin

9. Kdo je to „mladistvý“ ?

osoba mladší 18 let

10. Může dostat mladistvý blokovou pokutu, i když nepracuje?

Ano - platí rodiče

11. Jaké znáš linky tísňové volání ?

112 150 - záchranka 156 - městská policie
150 - hasiči 158 - policie

12. Existuje v Evropské unii trest smrti ?

NE

Víte ve kterých (ještě) státech mimo Evropskou unii trest smrti existuje ? (alespoň 2)

Kuba, některé státy USA

13. Vyjmenuj některá základní lidská práva (aspoň 3)

právo na život, na rozdělení, svoboda projevu, postonou tajemství

14. V jakém dokumentu ČR jsou obsažena základní lidská práva a svobody?

listina základních práv a svobod

15. Uveďte některé nadstátní organizace (nejméně 3 – napříkl. vojenské, politické, ekonomické, kulturní)

EU, NATO, OPEC, OSN, G4

16. Uveďte některé soudobé evropské monarchie.

(minimum pět)

Španělsko, Belgie, Británie, Dánsko, Holandsko, Nizozemsko, Lucembursko, Belgie

17. Uveďte některé soudobé diktatury.

(minimum dvě)

Čína, Severní Korea, Kuba

19. Může strážník městské (obecní) policie zjišťovat totožnost osob?

NE

-1

20. Uvedením kterých osobních údajů se prokazuje totožnost?

Jméno a příjmení, adresa, datum narození

0

21. Je občan, povinen uposlechnout zákonem odůvodněné výzvy strážníka (policisty)?

ANO

0

22. Zaškrtněte (křížkem vedle názvu), které jednání je trstným činem:

- × Padělání peněz
- × Jízda na kole po chodníku
- × Neposkytnutí pomoci
- × Krádež automobilu
- × Porušování školního řádu
- × Krádež čokolády v obchodě
- × Vydírání
- Rvačka
- × Útok na veřejného činitele
- × Týrání zvířat
- × Vražda
- × Lámání větví veřejné zeleně
- × Týrání svěřené osoby
- × Nedovolené ozbrojování
- × Přecházení přechodu na červenou
- × Hanobení národa, rasy a přesvědčení

-1/2

23. Co je to Magna Charta Libertatum, kde, kdy a kým byla vydána (sepsána)?

Odpověď ke druhé části otázky („kde a kdy“) – zakroužkujte správnou volbu:

- a) Francouzské království r. 1312 – vydal ji francouzský král Filip Sličný
- b) Anglické království r. 1215 – vydal ji anglický král Jan Bezzemek
- c) Svatá říše římská r. 1212 - vydal ji císař Fridrich (sicilský)
- ⓓ Svatá říše římská r. 1348 - vydal ji v Praze císař Karel IV.

-1

24. Co (kdo) je to OSN? Zvol z nabídky níže rok vzniku (založení)

Organizace spojících národů, vznikla s cílem udržení světového míru, zabránění kolonizaci

- a) 1945
- ⓑ 1955
- c) 1948
- d) 1961

-1/2

Uhersko ? (Nutno přesně uvést rok i datum)

28. 10. 1918

26. V kterém roce začala (dobytím Bastily) Velká francouzská revoluce ? (zakroužkujte správný letopočet)

- a) 1776
- b) 1917
- b) 1848
- d) 1789

Modelové situace:

Pro následující situace se vžijte do role strážníků (policistů) a zakroužkujte jednu správnou variantu:

27. Při výkonu své pracovní (služební) činnosti strážníka (policisty) spatříte dva školáky, evidentně mladší 16ti let, kteří na chodníku před trafikou kouří cigarety. Dotazem jste od těchto školáků zjistila(-a), že cigarety jeden z nich koupil v trafice, před kterou kouří, a jednu hned dal kamarádovi. Přitom jste z předložených občanských průkazů zjistil (-a), že oběma školákům nedávno již bylo 15 let. Zajdete do této trafiky a zjistíte, že zde prodává sedmnáctiletá dcera majitelky trafiky.

Ptáme se Vás:

1. Došlo k protiprávnímu jednání sedmnáctileté prodavačky a dvou školáků? Pokud ano, tak k jakému? *ANO došlo školáci užívali návykové látky před lety, sedmnáctiletá prodavačka musí odpovědět*
2. Jak budete dále jako strážník (policista) postupovat ?

Ad 1.

Varianta a):

Zákon nezakazuje prodávat tabákové výrobky mladším 18 let, ale zakázáno je prodávat tabákové výrobky mladším 16.let. Sedmnáctiletá prodavačka prodala cigarety mladíkovi mladšímu 16 let. Protože není podnikatelkou (podnikající trafikantkou je její matka), dopustila se přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Školák se dopustil přestupku (obdobného jako prodavačka), a to tím, že podal nebo jinak umožnil užití tabákového výrobku osobě mladší 16 let.

Varianta b):

Zákon zakazuje prodávat tabákové výrobky mladším 18 let. Sedmnáctiletá prodavačka (dcera majitelky trafiky) se ale ničeho protiprávního nedopustila, když prodala cigarety osobě mladší 18 let, protože nezodpovídala za trafiku.

Školák se nedopustil přestupku, protože kamarádovi mladšímu 18 let cigaretu neprodal, ale

Zákon zakazuje prodávat tabákové výrobky mladším 18 let. Sedmnáctiletá prodavačka prodala cigarety mladíkovi mladšímu 16 let. Protože není podnikatelkou (podnikající trafikantkou je její matka), dopustila se přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

Školák se dopustil přestupku (obdobného jako prodavačka), a to tím, že podal nebo jinak umožnil užití tabákového výrobku osobě mladší 18 let.

Varianta d):

Zákon nezakazuje prodávat tabákové výrobky STARŠÍM 15 let. Sedmnáctiletá prodavačka neprodala cigarety mladíkovi mladšímu 15 let (MĚL OBCANKU, BYLO MU JIŽ 15). Školák se NEdopustil přestupku tím, že podal kamarádovi cigaretu, protože oběma již bylo 15 let.

Ad 2. – Postup strážníka (policisty):

Varianta a):

Protože zákon nezakazuje prodej a užívání tabákových výrobků osobám starším 15 let, zkontrolujete jenom, zda mladíci neodhazují nedopalek cigarety na veřejné prostranství a upozorníte je, aby nekouřili na zakázaném místě (například na autobusové zastávce nebo v areálu školy).

Varianta b):

Protože zákon zakazuje prodej a užívání tabákových výrobků osobám mladším 16 let vysvětlíte 17 leté prodavačce i 15 letému školákovi, že se dopustili přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, a podle situace rozhodnete tyto přestupky projednat bez sankce anebo uložit blokovou pokutu do maximální výše 1000 Kč.

Varianta **(c)**):

Protože zákon zakazuje prodej a užívání tabákových výrobků osobám mladším 18 let vysvětlíte 17 leté prodavačce i 15 letému školákovi, že se dopustili přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, a podle situace rozhodnete tyto přestupky projednat bez sankce anebo uložit blokovou pokutu do maximální výše 500 Kč (polovina maximální výše pokuty, protože prodavačka i školák jsou mladiství).

Varianta d):

Protože zákon zakazuje prodej a užívání tabákových výrobků osobám mladším 18 let vysvětlíte 17 leté prodavačce i 15 letému školákovi, že se dopustili přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Protože ale nesmíte podle zákona projednat takové přestupky, sepíšete úřední záznam a oznámíte zjištěné protiprávní jednání správnímu orgánu příslušné obce (města).

28. Jste strážníkem obecní (městské) policie. Při obchůzce v dvojčlenné hlídce v nočních hodinách jste s kolegou (kolegyní) uslyšeli třesk skla a následně zahlédli osobu, která stojí před obrovskou rozbitou výlohou prodejny s elektronikou a v ruce drží nějaké zavazadlo. Když Vás spatřila, dala se i se zavazadlem na útěk a na Vaše výzvy k zastavení nereaguje. Při pronásledování jste ji dostihl (-a), ale zmiňované zavazadlo již osoba u sebe nemá.

Ptáme se Vás:

K jakému protiprávnímu jednání v tomto případě došlo?
Jak budete dále jako strážníci postupovat ?

Varianta a):

Ze zadání modelové situace vyplývá podezření, že byl spáchán protiprávní čin majetkové povahy, ale protože není ještě známa výše škody – je zde podezření pouze na přestupek proti majetku.

Podezřelou osobu po dostižení vyzvete k prokázání totožnosti a zeptáte se, kde zanechala zavazadlo. Když zavazadlo najdete, tak osobu propustíte, když ne, předáte ji republikové policii (Policii ČR). Potom seženete majitele prodejny, aby si zajistil rozbitou výlohu a prodejnu a vyzvete ho k vyčíslení celkové škody, popřípadě mu vrátíte obsah věci ze zavazadla. Potom vše popíšete do protokolu (úředního záznamu), který předáte dalším vyšetřujícím orgánům (skupině kriminální policie a vyšetřování Policie ČR).

Varianta b):

Ze zadání modelové situace vyplývá důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin „krádeže“ překonáním jisticí překážky (rozbitím skleněné výlohy), tedy jde o vloupání. S ohledem na hodnotu rozbité výlohy (zřejmě více než 5 tisíc korun) by mohlo jít navíc o trestný čin „poškození cizí věci“.

Protože jste přistihl (-a) osobu při trestném činu nebo bezprostředně poté, omezíte ji na osobní svobodě, k čemuž můžete použít například i pouta a osobu můžete připoutat k nějakému pevnému předmětu (zábradlí, tyč dopravní značky apod.). Jelikož jste dva, kolega (kolegyně) mezitím zajistí místo činu, aby se k němu nepřibližovali například náhodní noční chodci apod. Zároveň přivoláte (radiostanicí či mobilem) republikovou policii (Policii ČR), které přísluší ohledání místa činu a vyšetřování trestných činů. Podle situace by se jeden z vás mohl porozhlédnout, zda není někde v okolí ukryto zavazadlo, která měla osoba u sebe.. Jakmile se policie na místo dostaví, předáte jí „zadrženou“ osobu a místo činu s vysvětlením, co víte, popřípadě to později sepíšete do úředního záznamu.

Varianta c):

Je zde důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin „krádeže“ překonáním jisticí překážky (rozbitím skleněné výlohy), tedy jde o vloupání. S ohledem na hodnotu rozbité výlohy (zřejmě více než 5 tisíc korun) by mohlo jít navíc o trestný čin „poškození cizí věci“.

Protože jste přistihl (-a) osobu při trestném činu nebo bezprostředně poté, omezíte ji na osobní svobodě („zadržíte“ ji), k čemuž můžete použít například i pouta a osobu odvedete na služebnu městské policie, kde zahájíte vyšetřování. Kolega (kolegyně) mezitím přivolá majitele prodejny, aby si zajistil prodejnu a pozve ho k výslechu jako poškozeného. Kolega (kolegyně) se v okolí porozhlédne po zavazadle, které měla zadržovaná osoba prve u sebe. Se zadržovanou osobou sepíšete protokol. Když se v něm po zákonném poučení dozná k činu, při kterém jste ji přistihli, a přiznání do protokolu podepíše, osobu již propustíte a do 12 hodin předáte spis státnímu zástupci, který má zrovna pohotovost pro tzv. zkrácené trestní řízení.

Zdroj: Městská policie, Jeseník

Příloha č. 4: Diplom a pamětní list ze soutěže Právo pro každý den.

Zdroj: Městská policie, Jeseník

MĚSTO JESENÍK - MĚSTSKÁ POLICIE

Dukelská 6/718, 790 01 Jeseník

Tel.: 584 401 142, tel./fax: 584 401 260

E-mail: miroslav.taborsky@mujes.cz,
reditel.policie@mujes.cz.

Příloha č.5: Průvodní dc

MINISTERSTVO VNITRA ČR

ODBOR PREVENCE KRIMINALITY

Nad Štolou 3

PRAHA 7 – Letná

170 34 P R A H A

V Jeseníku dne 13.2.2013

Průvodní dopis k žádosti o státní účelovou dotaci

Město Jeseník bylo v roce 1997 osloveno MV ČR, Odborem prevence kriminality k zapojení se do realizace programů prevence kriminality na místní úrovni. Tato realizace předpokládala podrobné analýzy stavu nápadu trestné činnosti ve městě Jeseníku. Cílem celkové realizace bylo vypracovat a uvést v činnost projekt prevence kriminality na místní úrovni, který by nebyl zaměřený jen na analýzu trestné činnosti, sociálních a ekonomických podmínkách v lokalitě, ale i na analýzu činnosti místních orgánů, organizací a občanských aktivit. Na základě těchto poznatků se systémově navrhlo a realizovalo nejnutnější preventivní opatření.

Město Jeseník od doby zapojení do projektu KOMPLEXNÍHO SOUČINNOSTNÍHO PROGRAMU PREVENCE KRIMINALITY NA MÍSTNÍ ÚROVNI a PROGRAMU PARTNERSTVÍ od roku 1997 do konce roku 2012 (v roce 2006-2007 nebyl Jeseník zařazen do programu Partnerství),

realizovalo celkem 50 dílčích projektů, které zahrnovaly problematiku na úseku situační prevence, sociální prevence, informací pro občany i obligatorní položky, získalo formou dotace a dofinancování ze strany města na realizaci těchto projektů celkovou částku 9 206 000 Kč.

Zainteresováním složek města, Městské policie, Policie ČR a dalších institucí se podařilo úspěšnou realizací dílčích projektů docílit poklesu nápadu trestné činnosti ve městě Jeseníku. Přesto, že ne každý rok bylo město Jeseník zařazeno do programu Partnerství, pokračovala práce skupiny pro prevenci kriminality Městské policie, PIS policie ČR i dalších složek v rámci svých možností v realizaci preventivních programů. Uskutečněné projekty byly kvalitě a dobré medializaci velmi kladným způsobem hodnoceny a to nejen ze strany široké veřejnosti, ale i ze strany představitelů města Jeseník. Proto se i v roce 2013 rozhodlo zastupitelstvo města Jeseník podpořit žádost o státní účelovou dotaci v rámci programu Projekty prevence kriminality na rok 2013.

Ing. Marie Fomiczewová

Miroslav Táborský

starostka

prevence

Bc.

manažer

kriminality

